

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
<<ԻՆՖՐԱՐՈՈՒՂ>>
ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ, ք. ԵՐԵՎԱՆ, ԱՐԱԲԿԻՐ, ԳԵՎՈՐԳ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ Փ., 1/3, 0037

ՀՀ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶԻ ԿԱՄԱՐԻՍԻ ԲԱԶԱԼՏՆԵՐԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԻ «ՎԱԿԱՆԴԱ»
ՏԵՂԱՄԱՍԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՄ 2026-2028թթ. ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՆԱԾՈՆԵՐԻ
ԱՐԴՅՈՒՆԱՀԱՆՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (ՇՄԱԳ)
(Լրամշակված)

«ԻՆՖՐԱՐՈՈՒՂ» ՍՊԸ Տնօրեն՝

Ս. Միրզոյան

2026թ.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ.....	4
1 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ	7
1.1 Նախաձեռնողի անվանումը և գտնվելու վայրը.....	7
1.2. Նախատեսվող գործունեության անվանումը և նպատակը	7
2.ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.....	9
2.1. Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների նկարագիրը	11
2.2. Նախագծման իրավական հիմքը	20
3.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ	25
3.1. Շրջակա միջավայրի ելակետային վիճակի գնահատման նպատակով օգտագործված ելակետային տվյալների աղբյուրները, հավաքագրման և ուսումնասիրությունների իրականացման մեթոդները	25
3.2. Տեղադիրքը.....	25
3.3. Ռելիեֆը, երկրաձևաբանությունը	29
3.4. Սեյսմիկ կառուցվածք, արտածին երկրաբանական երևույթներ	36
3.5. Կլիմայական պայմաններ.....	37
3.6. Մթնոլորտային օդ	39
3.7. Ջրային ռեսուրսներ	41
3.8. Հողային ռեսուրսներ.....	44
3.9. Բուսական և կենդանական աշխարհ	47
3.10. Վտանգված էկոհամակարգեր, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ	50
3.11.Անտառային ռեսուրսներ	50
3.12. Բնության հուշարձաններ	51
4.ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	54
4.1. Ենթակառուցվածքներ	54
4.2.Հողերի տնտեսական յուրացման բնութագիրը	60
4.3.Պատմության և մշակութային հուշարձանները.....	61
4.4 Տեղեկատվություն հանրության ծանուցման, հանրային լսումների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նախնական համաձայնության վերաբերյալ	63
5.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՊՈՏԵՆՑԻԱԼ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ	65

6.ԱՂՏՈՏՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ.....	76
6.1. Նախատեսվող հիմնական միջոցառումները.....	76
6.2. Սոցիալական ազդեցություն	79
6.3. Արտակարգ իրավիճակների, անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակների հետևանքով առաջացող հնարավոր ազդեցությունների մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների ծրագրեր	80
7.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՊԼԱՆ.....	84
8. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ	88
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	90
Հավելված 1.Հողօգտագործման համաձայնագիր.....	91

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ

Ներկայացվող սահմանումները և եզրույթները /տերմիններ/ բերվում են ՀՀ բնապահպանական ոլորտի օրենքներից և նորմատիվ փաստաթղթերից:

Շրջակա միջավայր՝ բնական և մարդածին տարրերի (մթնոլորտային օդ, ջրեր, հողեր, ընդերք, լանդշաֆտ, կենդանական ու բուսական աշխարհ, ներառյալ՝ անտառ, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, բնակավայրերի կանաչ տարածքներ, կառույցներ, պատմության և մշակույթի հուշարձաններ) և սոցիալական միջավայրի (մարդու առողջության և անվտանգության), գործոնների, նյութերի, երեւոյթների ու գործընթացների ամբողջությունը և դրանց փոխազդեցությունը միմյանց ու մարդկանց միջև:

շրջակա միջավայրի վրա ազդեցություն՝ հիմնադրությամբ փաստաթղթի գործողության կամ նախատեսվող գործունեության իրականացման հետեւանքով շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա հնարավոր փոփոխությունները:

նախատեսվող գործունեություն՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում:

նախաձեռնող՝ «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի համաձայն՝ հիմնադրությամբ փաստաթղթի նախագիծ ներկայացնող պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին կամ նախատեսվող գործունեություն իրականացնելու համար դիմող անձ:

ազդակիր համայնք՝ շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրությամբ փաստաթղթի կամ նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցության ենթակա համայնքի (համայնքների) բնակչություն՝ ֆիզիկական և (կամ) իրավաբանական անձինք:

շահագրգիռ հանրություն՝ փորձաքննության ենթակա հիմնադրությամբ փաստաթղթի ընդունման և (կամ) նախատեսվող գործունեության իրականացման առնչությամբ հետաքրքրություն ցուցաբերող իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք:

գործընթացի մասնակիցներ՝ պետական կառավարման ու տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, ֆիզիկական ու իրավաբանական անձինք, ներառյալ՝ ազդակիր համայնք, շահագրգիռ հանրություն, որոնք, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի համաձայն, մասնակցում են գնահատումների և (կամ) փորձաքննության գործընթացին:

հայտ՝ նախաձեռնողի կամ նրա պատվերով կազմած հիմնադրությամբ փաստաթղթի մշակման և (կամ) նախատեսվող գործունեության նախաձեռնության մասին ծանուցման փաթեթ:

բնության հատուկ պահպանվող տարածք՝ ցամաքի (ներառյալ՝ մակերևութային ու ստորերկրյա ջրերը և ընդերքը) և համապատասխան օդային ավազանի՝ «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքով գիտական, կրթական, առողջարարական, պատմամշակութային, ռեկրեացիոն, զբոսաշրջության, գեղագիտական արժեք են ներկայացնում, և որոնց համար սահմանված է պահպանության հատուկ ռեժիմ:

ազգային պարկ՝ բնապահպանական, գիտական, պատմամշակութային, գեղագիտական, ռեկրեացիոն արժեքներ ներկայացնող միջազգային և (կամ) հանրապետական նշանակություն ունեցող տարածք, որը բնական լանդշաֆտների ու մշակութային արժեքների զուգորդման շնորհիվ կարող է օգտագործվել գիտական, կրթական, ռեկրեացիոն, մշակութային և տնտեսական նպատակներով, և որի համար սահմանված է պահպանության հատուկ ռեժիմ:

ազգային պարկի արգելոցային գոտի՝ ազգային պարկի տարածքից առանձնացված տեղամաս, որտեղ գործում է պետական արգելոցի համար օրենքով սահմանված ռեժիմը:

ազգային պարկի արգելավայրային գոտի՝ ազգային պարկի տարածքից առանձնացված տեղամաս, որտեղ գործում է պետական արգելավայրի համար օրենքով սահմանված ռեժիմը.

ազգային պարկի ռեկրեացիոն գոտի՝ ազգային պարկի տարածքից առանձնացված տեղամաս, որտեղ թույլատրվում է քաղաքացիների հանգստի և զբոսաշրջության ու դրա հետ կապված սպասարկման ծառայության կազմակերպումը.

ազգային պարկի տնտեսական գոտի՝ ազգային պարկի տարածքից առանձնացված տեղամաս, որտեղ թույլատրվում է ազգային պարկի ռեժիմին համապատասխանող տնտեսական գործունեություն.

պետական արգելավայր՝ գիտական, կրթական, պատմամշակութային, տնտեսական արժեք ներկայացնող տարածք, որտեղ ապահովվում են էկոհամակարգերի և դրանց բաղադրիչների պահպանությունը և բնական վերարտադրությունը.

պետական արգելոց՝ գիտական, կրթական, պատմամշակութային արժեք ներկայացնող առանձնահատուկ բնապահպանական, գեղագիտական հատկանիշներով օժտված միջազգային և (կամ) հանրապետական նշանակություն ունեցող տարածք, որտեղ բնական միջավայրի զարգացման գործընթացներն ընթանում են առանց մարդու անմիջական միջամտության.

բնության հատուկ պահպանվող տարածքի պահպանման գոտի՝ տարածք, որի ստեղծման նպատակն է սահմանափակել (մեղմացնել) բացասական մարդածին ներգործությունը բնության հատուկ պահպանվող տարածքների էկոհամակարգերի, կենդանական ու բուսական աշխարհի ներկայացուցիչների, գիտական կամ պատմամշակութային արժեք ունեցող օբյեկտների վրա.

լանդշաֆտ՝ աշխարհագրական թաղանթի համասեռ տեղամաս, որը հարևան տարածքներից տարբերվում է երկրաբանական կառուցվածքի, ռելիեֆի, կլիմայի, հողաբուսական ծածկույթի և կենդանական աշխարհի ամբողջությամբ.

հող՝ երկրի մակերևույթում բիոտիկ, աբիոտիկ և մարդածին գործոնների երկարատև ազդեցության արդյունքում առաջացած ինքնուրույն բնագիտապատմական հանքաօրգանական բնական մարմին՝ կազմված կոշտ հանքային և օրգանական մասնիկներից, ջրից ու օդից և ունի բույսերի աճի ու զարգացման համար համապատասխան պայմաններ ստեղծող յուրահատուկ գենետիկամորֆոլոգիական հատկանիշներ ու հատկություններ.

խախտված հողեր՝ առաջնային տնտեսական արժեքը կորցրած և շրջակա միջավայրի վրա բացասական ներգործության աղբյուր հանդիսացող հողեր.

հողի բերրի շերտ՝ հողային ծածկույթի վերին շերտի բուսահող, որն օգտագործվում է հողերի բարելավման, կանաչապատման, ռեկուլտիվացման նպատակներով.

հողի բերրի և հնարավոր բերրի շերտի հանման նորմը (Ն)՝ արտահայտված խոր. մետրով.

ռեկուլտիվացում՝ խախտված հողերի վերականգնմանն ուղղված (օգտագործման համար պիտանի վիճակի բերելու) միջոցառումների համալիր, որը կատարվում է 2 փուլով՝ տեխնիկական և կենսաբանական.

ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ՝ օգտակար հանածոների արդյունահանման նախագծով կամ օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության ծրագրով շրջակա միջավայրի պահպանության նպատակով նախատեսված ընդերքօգտագործման արդյունքում խախտված հողերի վերականգնմանն ուղղված (անվտանգ կամ օգտագործման համար պիտանի վիճակի բերելու) միջոցառումներ.

կենսաբանական բազմազանություն՝ ցամաքային, օդային և ջրային էկոհամակարգերի բաղադրիչներ համարվող կենդանի օրգանիզմների տարատեսակություն, որը ներառում է բազմազանությունը տեսակի շրջանակներում, տեսակների միջև և էկոհամակարգերի բազմազանությունը.

Երկրաբանական ուսումնասիրություններ՝ ընդերքի երկրաբանական աշխատանքների համալիր, որի նպատակն է ուսումնասիրել երկրակեղևի կառուցվածքը, ապարների առաջացման պայմանները, արտածին երկրաբանական պրոցեսները, հրաբխային գործունեությունը, ինչպես նաև հայտնաբերել ու գնահատել օգտակար հանածոների պաշարները:

Բնապահպանական կառավարման պլան՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր դրական ազդեցությունների պահպանման և ուժեղացման, բացասական ազդեցությունների կանխարգելման, բացառման, նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման և շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի հատուցման համար նախատեսվող միջոցառումները (շինարարության, շահագործման, փակման, հետփակման փուլերը, ռիսկային և արտակարգ իրավիճակները), դրանց ընտրության և արդյունավետության հիմնավորումը, իրականացման ժամանակացույցը, մշտադիտարկման ցուցիչները, ծախսերի գումարային գնահատումը նախատեսող փաստաթուղթ:

Բնության հուշարձան, բնության հատուկ պահպանվող տարածքի կարգավիճակ ունեցող գիտական, պատմամշակութային և գեղագիտական հատուկ արժեք ներկայացնող երկրաբանական, ջրաերկրաբանական, ջրագրական, բնապատմական, կենսաբանական բնական օբյեկտ:

պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձան՝ պետական հաշվառման վերցված և հուշարձանի կարգավիճակ ունեցող պատմական կամ հնագիտական կամ ճարտարապետական կամ մոնումենտալ արվեստի կամ գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող հնագիտական շերտերը, քարեդարյան կայանները, քարայր-կացարանները, կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց զբաղեցրած և պատմականորեն դրանց հետ կապված տարածքով, դրանց մաս կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, որմնակարները, պատմամշակութային արգելոցները, պատմական լանդշաֆտները և հիշարժան վայրերը, պատմական բնակավայրերի քաղաքաշինական և պատմական կենտրոնները՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

արտադրական լցակույտեր՝ օգտակար հանածոների ուսումնասիրության, արդյունահանման կամ վերամշակման արդյունքում առաջացած ընդերքօգտագործման թափոններ (այդ թվում՝ պոչանքներ)՝ տեղադրված երկրի մակերևույթի վրա կամ լեռնային փորվածքներում:

1. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

1.1 Նախաձեռնողի անվանումը և գտնվելու վայրը

Նախաձեռնող՝ «ԻՆՖՐԱՐՈՈՒԴ» ՍՊԸ

Գրանցման համար՝ 264.110.1263777

Գրանցման օրը՝ 12.09.2022թ.

ՀՎՀՀ՝ 08234827

Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, ք. Երևան, Գևորգ Վարդանյան փ., 1/3 (0037)

1.2. Նախատեսվող գործունեության անվանումը և նպատակը

ՀՀ Կոտայքի մարզի Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի սահմաններում 2026-2028թթ. օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով ընդերքի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների կատարման ծրագրի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման սույն հաշվետվությունը կազմվել է «Ինֆրարոուդ» ՍՊԸ-ի կողմից:

Նախատեսվող գործունեությունն անվանվում է՝ «ՀՀ Կոտայքի մարզի Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի սահմաններում 2026-2028թթ. օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով ընդերքի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների կատարման ծրագիր»:

Նախատեսվում է անդեզիտաբազալտներն *(թեև հայցվող տարածքը դիտարկվում է որպես Կամարիսի բազալտների հանքավայրի տեղամաս, սակայն ֆոնդային քարտեզագրական նյութերի տվյալներով՝ հայցվող տարածքը ներկայացված է անդեզիտաբազալտներով)* ուսումնասիրել որպես շինարարական հումք՝ ըստ «Քարաբլոկներ բնական քարից՝ երեսապատման իրերի արտադրության համար» ԳՕՍՏ 9479-2014-ի տեխնիկական պայմանների և ԳՕՍՏ-8267-95 «Խիճ և կոպիճ խիտ լեռնային ապարներից շինարարական աշխատանքների համար» տեխնիկական պահանջների: Նախատեսվում է անդեզիտաբազալտների տեղամասի մանրակրկիտ հետախուզում, հումքի որակական հատկությունների պարզաբանման և արդյունաբերական A և B կարգերով պաշարների գնահատման և հաշվարկման նպատակով՝ «Շինարարական և երեսապատման քարերի հանքավայրերի դասակարգման կիրառման հրահանգի» պահանջների համաձայն:

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու

կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող ծրագրի կամ գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը:

ՇՄԱԳ հաշվետվությամբ ներկայացվում է իրականացվելիք գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ունենալիք ազդեցությունների գնահատականը, ինչպես նաև մշակվում են բոլոր այն միջոցառումները, որոնք հնարավորություն կտան մեղմելու ազդեցության չափը:

Հաշվետվությունը կազմելիս ուսումնասիրվել է միջազգային լավագույնը փորձը, օգտագործվել են բնապահպանական ուղեցույցների, ձեռնարկների ինչպես նաև մեթոդական ցուցումների դրույթներն ու կարգավորումները:

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքին օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ ենթակետի՝ նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվում է «Բ» կատեգորիայի, որի կազմի և բովանդակության պահանջները սահմանվում են նույն օրենքի 15-րդ հոդվածի 2-րդ մասով: Ներկայացված ՇՄԱԳ հաշվետվության կազմը և բովանդակությունը համապատասխանում է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքին, ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարի 25.10.2022թ. թիվ 369-Ն հրամանի հավելված 2-ի դրույթներին:

«Ինֆրարոուդ» ՍՊԸ կողմից հայցվող տարածքը հանդիսանում է գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության հողամաս, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ արոտավայր, վարելահող և այլ հողատեսք:

Ներկայացվող գնահատման հաշվետվությունում բերված են տեղամասի երկրաբանական ուսումնասիրության տեխնիկա-տեխնոլոգիական գործընթացների նկարագրությունը, դրանց ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, ինչպես նաև ազդեցության նվազեցման համար անհրաժեշտ միջոցառումների ցանկը: Գնահատման հիմնական նպատակն է՝ նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք է հանդիսանում դրանց կանխարգելման կամ հնարավորին չափի նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

2.ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

Հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.

ՇՄԱԳ հաշվետվության մեջ բովանդակային կարևոր պահանջ է հանդիսանում հիմնադրությային փաստաթղթերին (շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող փաստաթուղթ (ռազմավարություն, հայեցակարգ, բնական ռեսուրսների օգտագործման սխեմա, ծրագիր, պլան, հատակագիծ, քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթուղթ) կամ փաստաթղթի փոփոխություն՝ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով կամ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների այլ իրավական ակտերով) նախագծային փաստաթղթով (նախատեսվող գործունեության իրականացման համար օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված փաստաթուղթ կամ փաստաթղթերի փաթեթ և դրանց փոփոխություն...) նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումը:

ՀՀ հանքարդյունաբերության ոլորտի հիմնադրությային փաստաթուղթը՝ «ՀԱՆՔԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴՐԱՆԻՑ ԲԽՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԸ (ՄԻՆԶԵՎ 2035 ԹՎԱԿԱՆԸ) ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», ընդունվել է 2023թ. մայիսի 11-ին ՀՀ Կառավարության կողմից թիվ 730-Լ Որոշմամբ:

Նախատեսվող սույն գործունեության համապատասխանությունը հիմնավորվում է նշված Որոշման Հավելված 1-ի 3-րդ գլխում ամփոփված՝ ՀՀ հանքարդյունաբերության ոլորտի ուժեղ և թույլ կողմերի վերլուծության մեջ: Նշվում է, որ օգտակար հանածոների նոր պաշարների հայտնաբերման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության ծրագրերը ներկայումս իրականացվում են ոչ բավարար քանակով և, որ անհրաժեշտ է իրականացնել երկրաբանական նոր տվյալների հավաքագրման և դրանց հետագա կառավարման, օգտակար հանածոների նոր պաշարների հայտնաբերման աշխատանքներ...: Նախատեսվող սույն գործունեությունը միտված է իր մասով լրացնելու ոլորտի զարգացման վերոնշյալ

բաղադրիչը և լիովին համապատասխանում է ռազմավարության տրամաբանությանը:

Նախատեսված գործունեության թույլտվության ստացման պարագայում Ընկերության կողմից գործունեության իրականացման վերջնարդյունքն ամենայն հավանականությամբ լինելու է օգտակար հանածոյի նոր պաշարների հաշվարկումն ու հաստատման ներկայացումը: Այս համատեքստում նշենք հիմնադրությային նշված փաստաթղթի կարևոր և առանցքային դրույթներից.

-հանքարդյունաբերությունն ունի բարձր տնտեսական բազմապատկիչ (մուլտիպլիկատոր): Վերը նշված ՀՆԱ բազմապատկիչի հիման վրա հաշվարկների իրականացման արդյունքում ստացվում է, որ հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման ոլորտի ընդհանուր ներդրումը ՀՀ ՀՆԱ-ի մեջ 2021 թ.-ի համար կազմում է 11%, որից մոտ 6%-ը բուն ոլորտի ուղղակի ներդրումն է, իսկ մոտ 5%-ը՝ անուղղակին: Տնտեսության այլ ճյուղերի համեմատ հանքարդյունաբերության բազմապատկիչը ամենաբարձրն է ողջ աշխարհում...

- Հայաստանի Հանրապետությունում ընդերքօգտագործման ոլորտի հիմնական ուղենիշն օգտակար հանածոների՝ տնտեսապես արդյունավետ, ողջամիտ և համալիր շահագործման, ինչպես նաև սերունդների հանդեպ պատասխանատվության (այդ թվում՝ բնապահպանական ռիսկերի կառավարման) նպատակների համակցմամբ գործուն համակարգի ապահովումն է: Այն թույլ կտա իրացնել երկրի բնական պաշարների ներուժը՝ առավելագույն սոցիալ-տնտեսական օգուտների ստացման, դրանց արդյունավետ բաշխման և երկարաժամկետ կայուն զարգացման ակնկալիքով:

Նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող սույն գործունեությունը նախագծվել, մշակվել և համապատասխանում է հիմնադրությային փաստաթղթում ամրագրված հայեցակարգային դրույթներին, ըստ որոնց՝ ժամանակակից հանքարդյունաբերության ամենաբարձր ստանդարտները պահանջում են ընդհանուր հաշվեկշռում բացասական ազդեցության մեղմման ու դրական ազդեցություն թողնելու միջոցառումների ապահովում, ինչը հնարավոր է իրականացնել գործնականում: Ե՛վ բնապահպանական, և՛ սոցիալական ժամանակակից լավագույն չափանիշներին հետևող հանքարդյունաբերական նախագծերը հիմնված են այն

սկզբունքի վրա, որ մեղմեն ցանկացած հասցված վնաս և ավելացնեն այլ վայրում կամ այլ միջոցով դրական ազդեցություն:

2.1.Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների նկարագիրը

ՀՀ Կոտայքի մարզի Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի երկրաբանական ուսումնասիրման աշխատանքների ծրագիրը կազմված է «Օգտակար հանածոների պաշարների դասակարգման կիրառման հրահանգները սահմանելու մասին» ՀՀ ՏԿԵ նախարարի 11.08.2021թ. N06-Ն հրամանի հավելված N 2-ի՝ «Շինարարական և երեսպատման քարերի հանքավայրերի դասակարգման կիրառման հրահանգի» պահանջներին համապատասխան:

Հետախուզման մեթոդիկան ընտրելիս հաշվի են առնված օգտակար հանածոյի ձևաբանությունը, տեղադրումը, դիրքը, տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքը, երկրաբանահետախուզական աշխատանքների կատարման լեռնատեխնիկական պայմանները, տեղամասի չափերը, ռելիեֆի ձևը և մերկացվածության աստիճանը և այլն: Երկրաբանական քարտեզների տվյալներով լավային հոսքերի հզորությունը հասնում է մինչև 80մետրի: Ռելիեֆի վրա տեղամասի տարածքը շրջակայքի համեմատ բարձր դիրք է գրավում և դրանով առանձնանում է տեղանքում: Տեղամասը կարող է վերագրվել 1-ին խմբին, «1բ» ենթախմբին՝ հորիզոնական կամ սակավաթեք տեղադրմամբ շերտաձև մարմիններ՝ տեկտոնական գործընթացներով չխախտված կամ թույլ խախտված:

Համաձայն վերը նշված հրահանգի աղյուսակ 1-ով շինարարական և երեսպատման քարերի հանքավայրերի հետախուզման ժամանակ կիրառվող հետախուզական փորվածքների ցանցի խտությանը ներկայացվող պահանջների՝ փորվածքների միջև հեռավորությունն ըստ պաշարների կարգերի առաջարկվում է. A կարգի համար՝ 100-200մ, B կարգի համար՝ 200-300մ, C₁ կարգի համար՝ 300-400մ:

Նախատեսվում է տեղամասի մանրակրկիտ հետախուզում, հումքի որակական հատկությունների պարզաբանման և արդյունաբերական A և B կարգերով պաշարների գնահատման և հաշվարկման նպատակով՝ ելնելով տարածքի ձևից և չափերից: Հյուսիսային հատվածի պաշարները նախատեսվում է հետախուզել A կարգով, իսկ հարավային մասինը՝ B կարգով:

Ուսումնասիրման համար ստորին հորիզոն է ընտրվել 1550մ նիշը՝ ելնելով շահագործման համար բարենպաստ դիրքից: Արևելյան թևում այդ նիշը կտատանվի 1580-1600մ սահմաններում՝ ելնելով հայցվող տարածքն ընդգրկող հողամասի կտրատված տեսքից:

Նախատեսվում է անդեզիտաբազալտներն ուսումնասիրել որպես շինարարական հումք՝ ըստ «Քարաբլոկներ բնական քարից՝ երեսապատման իրերի արտադրության համար» ԳՕՍՏ 9479-2014-ի տեխնիկական պայմանների և ՀՍՏ ԳՕՍՏ-8267-95 «Խիճ և կոպիճ խիտ լեռնային ապարներից շինարարական աշխատանքների համար» տեխնիկական պայմանների:

Երկրաբանական ուսումնասիրությունների աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել սյունյակային հորատանցքերի անցման և նմուշարկման միջոցով: Բլոկների ելքի որոշման համար կկատարվի փորձնական հանույթ մեկ բացահանքով:

Հետախուզական հորատանցքերի անցում

Տեղամասի սահմաններում անդեզիտաբազալտային հոսքերի հզորությունը բավականին մեծ է: Հաշվի առնելով լեռնատեխնիկական պայմանները և տարածքի սահմանափակ մակերեսը՝ հորատման աշխատանքներով կուսումնասիրվեն վերին՝ մինչև 75մ խորության լավային հոսքերը :

Հորատումը պետք է կատարվի սյունակային եղանակով՝ 112-93մ տրամագծով կարծր համաձուլվածքի կամ ալմաստե թագիկներով:

Ընդամենը նախատեսվում է անցնել 25 հորատանցք՝ 4-77մ խորություններով, ընդհանուր մոտ 1036գծ.մ. երկարությամբ: Հորատանցքերից երկուսը նախատեսված է անցնել մոտ 4մ և 5մ խորությամբ, թվով 13-ը՝ մոտ 16-40մ և թվով 10 հորատանցքերը՝ մոտ 41-77մ խորությամբ:

Հորատումը կկատարվի ինքնագնաց հորատման հաստոցի միջոցով, որի տեղադրման համար ճանապարհներ և հարթակների կառուցում չի նախատեսվում:

Բոլոր տիպի աշխատանքները իրականացվելու են բնապահպանական նորմերի խստիվ պահպանմամբ: Հորատումը պետք է ապահովի հորատահանուկի բարձր ելք

(95% և ավելին): Հորատումը կիրականացվի կամ «չոր» եղանակով կամ ջրի օգտագործմամբ:

Եթե առաջանա հորատումը ջրի օգտագործմամբ կատարելու տեխնիկական անհրաժեշտություն, ապա հորատմանն անհրաժեշտ ջրամատակարարման կազմակերպումը կիրականացվի հորատման ծառայություն մատուցող ընկերության կողմից, ըստ անհրաժեշտության տարածք կբերվի բաքերով՝ ջրօգտագործման թույլտվություն ունեցող որևէ ընկերության միջոցով: Աշխատանքների ընթացքում ջրային ավազանի աղտոտում չի սպասվում: Ջուրը կօգտագործվի շրջանառու փակ համակարգով՝ հորատանցքից դուրս եկող ջրի հոսքը կհավաքվի անմիջական կից պլաստմասե թասանման 2 տարաներում (առաջինում կատարվում է շլամի նստեցում, երկրորդից վերցվում է պարզեցված ջուրը) և ապա նորից կմատակարարվի հորատահաստոցին: Նստեցված շլամը կազմում է հորատահանուկի ծավալի 1-2%-ը, այն կվերցվի որպես հորատանցքի ներկայացուցչական նմուշ և կօգտագործվի քիմիական անալիզների համար: Առհասարակ վերոնշյալը, բնապահպանական և տնտեսական (առավելապես տնտեսման) նկատառումներից ելնելով, հորատման ժամանակ լայնորեն ընդունված և արդյունավետ կիրառվող մեթոդ է:

Փաստագրում

Մանրամասն երկրաբանական փաստագրման ենթակա են բոլոր հորատանցքերը և փորձնական բացահանքը:

Երկրաբանական փաստագրման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել 1:200 մասշտաբով: Այդ աշխատանքների ծավալները կկազմի՝ 1036գծ.մ. հորատանցքերի և մեկ բացահանքի փաստագրում:

Երկրաբանահանույթային աշխատանքներ

Տեղամասի 1:2000 մասշտաբի երկրաբանական քարտեզի կազմման համար նախատեսվում է կատարել տեղամասի 1:2000 մասշտաբի երկրաբանական հանույթ մոտ 80հա տարածքի վրա՝ հայցվող տարածքից դուրս ևս երթուղիներ կատարելով՝ ճշգրիտ տեղակապման նպատակով: Քարտեզի վրա կտեղադրվեն երկրաբանական

նյութերը՝ ապարների կոնտակտներ, տեկտոնիկայի հետքերի արձանագրումներ և այլն:

Նմուշարկում

Նմուշարկումն իրականացվելու է հորատահանուկից և բացահանքից:

Օգտակար հանածոյի նյութական, ապարագրական կազմը և տեխնոլոգիական հատկությունները որոշվելու նպատակով նախատեսվում է.

- հանուկային նմուշների վերցնում. 2 հորատանցքերից 1-ական, 13 հորատանցքերից՝ միջինը 3-ական (39 նմուշ) և 10 հորատանցքերից՝ միջինը 6-ական (60 նմուշ) նմուշ, ընդամենը $2+39+60=101$ նմուշ անդեզիտաբազալտների բացված ամբողջ հզորությամբ: 1 նմուշի քաշը կկազմի 20-40կգ:

- Բացահանքից կվերցվի 5-ական մենաքարերից կազմված 2 նմուշ:

Վերցվող բոլոր նմուշները ենթակա են լաբորատոր հետազոտության:

Ֆիզիկամեխանիկական փորձարկումների համար վերցվող փորձանմուշների հետ միաժամանակ կվերցվեն 6 նմուշներ՝ հումքի միներալա-պետրոգրաֆիական կազմի ուսումնասիրման նպատակով:

Քիմիական անալիզների համար օգտագործվում են շարքային նմուշների սղոցման մնացորդները՝ թվով 6 նմուշ:

Նմուշների մշակում

Հումքի քիմիական կազմի ուսումնասիրման համար կմշակվեն 6 նմուշներ, որոնց մշակումը և կրճատումը նախատեսվում է $K=0.04$ մեծության օգտագործմամբ:

Վերցված նմուշների կրճատումը նախատեսվում է քառաբաժանմամբ:

Լաբորատոր ուսումնասիրություններ

Վերցված բոլոր 101 հանուկային և 2 մենաքարային նմուշները (ընդամենը 103 նմուշ) պետք է ենթարկվեն համապատասխան լաբորատոր ուսումնասիրությունների և փորձարկումների՝ ըստ համապատասխան ԳՕՍՏ-երի պահանջների:

Նախատեսվող լաբորատոր հետազոտությունների տեսակները և նմուշների քանակները բերվում են ստորև.

Հետազոտությունը	Նմուշների քանակը
Ֆիզիկամեխանիկական հատկություններ. -Լրիվ ծրագրով -Կրճատ ծրագրով	45 58
Ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների ներքին ստուգիչ հետազոտություններ	10
Ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների արտաքին վերստուգիչ հետազոտություններ	10
Քիմիական կազմի որոշում	6
Միներալա-պետրոգրաֆիական կազմի ուսումնասիրում	6

Փորձնական հանույթ

Տեղամասի սահմաններում 9479-2014 ԳՈՍՏ-ի պահանջները բավարարող բլոկների ելքի որոշման նպատակով նախատեսվում է կատարել փորձնական հանույթ մեկ փորձնական բացահանքի անցումով՝ օգտագործելով էքսկավատոր-ավտոինքնաթափ համալիր: Մոտ 80մ² մակերեսով (8մ x 10մ) բացահանքից հեռացված մինչև 2 մ հզորության հողմահարման շերտի ընդհանուր մոտ 160մ³ (80մ² x 2մ) զանգվածի հանումից հետո նախատեսվում է անդեզիտաբազալտի 150մ³ թարմ զանգվածի արդյունահանում:

Աշխատանքների արդյունքում բացահանքում կկատարվի ճեղքաբանական գնահատում, կորոշվի բլոկների ելքը օգտակար հաստվածքից, այնուհետև բլոկների փորձնական սղոցմամբ՝ երեսպատման սալերի ելքը բլոկներից :

Փորձնական հանույթի իրականացման բացահանքի տեղակայումը հնարավոր կլինի միայն երկրաբանական ուսումնասիրության որոշակի աշխատանքների կատարումից հետո՝ աշխատանքների վերջին փուլում:

Աշխատանքները կատարվելու են երկրաբանա-մարկշեյդերական վերահսկողությամբ: Բացահանքից կվերցվեն 5-ական մենաքարերից կազմված 2 նմուշ լաբորատոր փորձարկումների համար:

Տոպո-գեոդեզիական աշխատանքներ

Ընկերության կողմից կատարվել է 1:2000 մասշտաբի տոպոգրաֆիական հանույթ հայցվող տարածքի վրա, ինչպես նաև՝ հայցվող տարածքից դուրս չափագրման աշխատանքներ են կատարվել հարակից տարածքներում՝ տեղանքի ճշգրիտ տեղակայման նպատակով, այսպիսով՝ ընդգրկելով ավելի քան 80հա տարածք:

Երկրաբանական ուսումնասիրությունների ժամանակ նախատեսվում է բոլոր հետախուզական փորվածքների գործիքային տեղադրում տոպոհիմքի վրա: Նշված աշխատանքները կկատարվեն սեփական ուժերով:

Ինժեներաերկրաբանական, լեռնատեխնիկական և ջրաերկրաբանական ուսումնասիրություններ

Անդեզիտաբազալտների տեղամասի ինժեներաերկրաբանական, լեռնատեխնիկական և ջրաերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրման նպատակով նախատեսվում են համապատասխան դիտարկումներ հետախուզական փորվածքների անցման ընթացքում, ինչպես նաև տեղամասի հարևան տարածքների տեղազննում գեոդինամիկ երևույթների առկայության պարզաբանման նպատակով:

Ապարների ռադիոակտիվության որոշում

Նախագծով նախատեսված հիմնական աշխատանքներին զուգընթաց իրականացվելու է ապարների ռադիոակտիվության ուսումնասիրություններ:

Բացահանքը և հորատանցքերի հանուկները ենթարկվելու են γ -պրոֆիլացման: Հորատանցքերում հնարավոր չէ իրականացնել նմանատիպ չափումներ, այն կկատարվի հորատահանուկի վրա: Դիտարկման կետերի ֆիքսումն իրականացվելու է համաձայն գործող նորմերի:

Աշխատանքները կատարվելու են պայմանագրային հիմունքներով:

Փորվածքների լցում

Հայցվող տարածքի մակերեսին բուսահողային բերրի շերտն առկա է տեղամասի կենտրոնական համեմատաբար հարթ մասում, իսկ եզրերում թեք ռելիեֆի պայմաններում այն բացակայում է կամ գտնվում է 10-15սմ հզորության սահմաններում: Տեղամասի մակերեսը գերակշռորեն ծածկված է կավային, կավավազային դելյուվիալ առաջացումներով՝ լավային առաջացումների բեկորներով:

Ընդհանուր մոտ 80մ² մակերեսով բացահանքի անցման ժամանակ այդ տարածքից տեղահանվելու է հողաբուսական շերտ և հողմահարման շերտ՝ մոտ 2մ հզորությամբ, որի ծավալը կկազմի 2մ x 80մ²=160մ³: Հողի բերրի շերտը փորձնական բացահանքի մակերեսից կհեռացվի և փորվածքի մի կողմում կտեղադրվի հանված հողմահարման շերտից առանձին: Հողմահարման շերտը հետ կլցվի փորձնական բացահանք, կծածկվի հողաբուսական շերտով և կռեկուլտիվացվի: Հողմահարման շերտը փորձնական բացահանքի տարածք վերադարձնելը կկատարվի էքսկավատորի միջոցով, որի ծախսերը ներառված են փորձնական հանույթի ծախսերում: Բացահանքի անցման և հետլցման ժամկետը նախատեսվում է մինչև 10 օր, ուստի բացահանքի մակերեսային հանված հողմահարված վերին շերտը, որը հանվել և կուտակվել է փորվածքի անմիջական հարևանությամբ՝ առանձին, այդ կարճ ժամանակահատվածում պահպանման լրացուցիչ միջոցառումների կարիք չի ունենա:

Երկրաբանական աշխատանքների ընթացքում հողերի աղտոտում չի լինելու:

Հնէաբանական ուսումնասիրություններ

Դաշտային աշխատանքների մեկնարկային փուլում հայցվող տարածքում նախատեսվում է մասնագետների ներգրավմամբ իրականացնել հնագիտական ուսումնասիրություններ՝ վերգետնյա պատմամշակութային շերտերի փաստագրման և տարածքի վերաբերյալ հնագիտական եզրակացության ստացման համար:

Աշխատանքների կատարման որևէ փուլում հնագիտական արժեքների հայտնաբերման դեպքում պետք է անհապաղ տեղեկացնել համապատասխան պատկան մարմիններին:

Տեղամասի տարածքի վրա բացակայում է անտառային գոտին և չկան շինություններ: Շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցությունը նվազեցնելու համար սովորաբար նախատեսվում է չոր եղանակին ճանապարհների պարբերական ջրման աշխատանքներ: Տեղամասը Տ-6-37 Արովյան-Գեղաշեն-Չովք-Հ3 մարզային նշանակության ավտոմոբիլային ասֆալտապատ ավտոճանապարհին միացնող գրունտային ճանապարհի երկարությունը կազմում է մոտ 0,25 կմ: Ընդամենը մոտ 1 ամիս տևողությամբ դաշտային աշխատանքները կարելի է կազմակերպել խոնավ եղանակին և ավտոտրանսպորտի շարժով փոշի չառաջացնել: Ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում: Բացահանքից հեռացված մինչև 2մ հզորության մակաբացման փուխր ապարների և հողմահարման շերտի զանգվածը ենթակա է հետ վերադարձման արդյունահանված տարածք և պետք է կատարվի ամրացում-նստեցում: Կկատարվի փորձնական բացահանքի մակերեսի ռեկուլտիվացիա:

Անվտանգության տեխնիկան

Աշխատանքային ծրագրով բոլոր տեսակի լեռնային աշխատանքների կատարումը նախատեսվում է անվտանգության միասնական կանոնների (ԱՄԿ) պահանջներին լրիվ համապատասխան:

Այդ պահանջներից անհրաժեշտ է նշել.

- Բոլոր աշխատողները, որոնք ընդունվում են աշխատանքի, պետք է անցնեն անվտանգության տեխնիկայի նախնական ուսուցում:

- Յուրաքանչյուր բանվոր, մինչև աշխատանքները սկսելը, պետք է համոզվի, որ իր աշխատատեղի անվտանգությունը ապահովված է:

Բոլոր աշխատակիցները կապահովվեն համազգեստով և անհատական պաշտպանության միջոցներով:

Աշխատանքի անվտանգության պահպանման համակարգը կնախատեսի հրահանգավորում, ուսուցում և գիտելիքների ստուգում:

Ֆիզիկական ազդեցությունները /օրինակ՝ աղմուկը/ կանխելու նպատակով տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցները կունենան համապատասխան խլացուցիչներ:

Լեռնատրանսպորտային սարքավորումները պետք է թույլ տան աշխատել միայն այն դեպքում, եթե նրանք սարքին են:

Աշխատակազմը կունենա խմելու որակյալ ջրի, զուգարանի հասանելիություն, սնունդ ընդունելու և հանգստանալու համար անհրաժեշտ պայմաններ:

Աշխատատեղերում՝ հասանելի վայրում, կլինեն առաջին օգնության բժշկական արկղիկներ և հակահրդեհային միջոցներ (կրակմարիչներ, ավազ, բահ և այլն):

Ընկերությունը աշխատակիցների նկատմամբ խտրական գործելակերպ և իրավունքների սահմանափակում չի կիրառելու:

ՀՀ Կոտայքի մարզի Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի ուսումնասիրության աշխատանքների ծրագիրը ներկայացվել է ազդակիր համայնքի բնակիչներին, ներկայացվել են օգտակար հանածոների երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ծրագրի նպատակը:

Ընկերության ներկայացուցիչների կողմից հնարավորինս մանրամասնորեն տրվել է նախատեսվող գործունեության բնութագիրը՝ օգտագործվող բնական ռեսուրսները ու նյութերը, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, քննարկվել է նախատեսվող աշխատանքներում բնակիչների ներգրավման հարցը:

Ազդակիր համայնքի բնակիչները ընդհանուր առմամբ դրական են վերաբերվել նախատեսվող գործունեությանը և համայնքը տվել է իր նախնական համաձայնությունը:

Ինժեներատեխնիկական միջոցառումները

- Քաղաքացիական պաշտպանության գծով ինժեներատեխնիկական միջոցառումներն ուղղված են աշխատողներին պաշտպանելու զամմա ճառագայթների ազդեցությունից, պատերազմի ժամանակ տեղանքի ռադիոակտիվ վարակման ժամանակ:

- Մարդկանց փոքր քանակի պատճառով նախատեսվում է օգտվել մոտակա բնակավայրի բնակիչների համար նախատեսված հակառադիացիոն թաքստոցներից:

2.2. Նախագծման իրավական հիմքը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը մշակվել է ՀՀ օրենքների, ՀՀ կառավարության որոշումների, նախարարների հրամանների, գործող մեթոդականությունների, ինչպես նաև միջազգային համաձայնագրերի հիման վրա:

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները նախագծելիս և իրականացնելիս ընկերությունն առաջնորդվելու է մասնավորապես ՀՀ հետևյալ օրենսդրական իրավական ակտերով.

- ՀՀ Ընդերքի մասին օրենսգիրք (ՀՕ-280, 28.11.2011թ.), որով սահմանվում են ՀՀ տարածքում ընդերքօգտագործման սկզբունքներն ու կարգը, կարգավորվում են ընդերքն օգտագործելիս բնությունը և շրջակա միջավայրը վնասակար ազդեցություններից պաշտպանության, աշխատանքների կատարման անվտանգության ապահովման, ինչպես նաև ընդերքօգտագործման ընթացքում պետության և անձանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության հետ կապված հարաբերությունները:

- ՀՀ Հողային օրենսգիրք (ՀՕ-185, 02.05.2001թ.), որը սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսավարման տարբեր կազմակերպական-իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը:

- ՀՀ Ջրային օրենսգիրք (ՀՕ-373, 04.06.2002թ.), որով կարգավորվում են ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի, այդ թվում՝ ջրամատակարարման, ջրահեռացման համակարգերի տնօրինման, տիրապետման, օգտագործման և պահպանման ոլորտում ծագող հարաբերությունները:

- ՀՀ Անտառային օրենսգիրք (ՀՕ-211, 24.10.2005թ.), որը կարգավորում է ՀՀ անտառների և անտառային հողերի կայուն կառավարման՝ պահպանության, պաշտպանության, վերականգնման, անտառապատման և արդյունավետ օգտագործման, ինչպես նաև անտառների հաշվառման, մոնիթորինգի, վերահսկողության և անտառային հողերի հետ կապված հարաբերությունները:

- «Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-22, 23.11.1999թ.), որը սահմանում է պետական քաղաքականությունը բնական բուսական աշխարհի գիտականորեն հիմնավորված պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության բնագավառում:

- «Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-52, 03.04.2000թ.), որը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կենդանական

աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը:

- «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-121, 11.10.1994թ.), կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը, ինչպես նաև մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

- «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-211, 27.11.2006թ.), որը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները:

- «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-110, 21.06.2014թ., խմբագրվել է 03.05.2023թ. ՀՕ-150-Ն), որը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները:

- Թափոնների մասին ՀՀ օրենք (ՀՕ-159-Ն, 24.11.2004թ.), որը կարգավորում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, հեռացման, ծավալների կրճատման և դրանց հետ կապված այլ հարաբերությունների, ինչպես նաև մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման իրավական և տնտեսական հիմքերը:

- ՀՀ կառավարության 14.12.2017թ.-ի թիվ 1643-Ն որոշում, որը կիրառվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում խախտված հողերի հաշվառման, հողաշինարարական, քարտեզագրման, կանխատեսվող ու իրականացման ենթակա ռեկուլտիվացման աշխատանքների նախագծման, ռեկուլտիվացման, ռեկուլտիվացված հողերի նպատակային նշանակության ուղղությունների որոշման, ինչպես նաև նպատակային ու գործառական նշանակությանը համապատասխան՝ դրանց հետագա օգտագործման ժամանակ:

- ՀՀ կառավարության 14.08.2014թ.-ի N781-Ն որոշում, որը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման ընթացակարգը:

- ՀՀ կառավարության 22.02.2018թ.-ի N191-Ն որոշում, որը սահմանում է ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորվող մշտադիտարկումների իրականացման պահանջների, ինչպես նաև արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացնելու կարգը:

- ՀՀ կառավարության 02.11.2017թ.-ի N1404-Ն որոշում, որով սահմանվել են հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և պակաս արդյունավետ հողերի բարելավման համար հողի բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները:

- ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N71-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը:

- ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N72-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը:

- ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը ըստ տեսակների և տեղադիրքի:

- «Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 08.09.2011 թ. N 1396-Ն որոշումը,

- «Օգտակար հանածոների արդյունահանված տարածքի, արդյունահանման ընթացքում առաջացած արտադրական լցակույտերի տեղադիրքի և դրանց հարակից համայնքների բնակչության անվտանգության ու առողջության ապահովման նպատակով մշտադիտարկումների իրականացման, վճարների չափերի հաշվարկման եվ վճարման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ Կառավարության 10 հունվարի 2013 թվականի N 22-Ն որոշումը,

- «Ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման պլանի և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանի օրինակելի ձևերը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 15.06.2017թ.-ի N 676-Ն որոշում,

- «Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը սահմանելու մասին» Կառավարության 18.08.2021թ. N 1352-Ն որոշում,

- «Շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխի օգտագործման և հատկացումների չափերի հաշվարկման կարգը սահմանելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թվականի օգոստոսի 23-ի N 1079-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» Կառավարության 21.10.2021թ. N 1733-Ն որոշում:

- Հրաման N6-Ն 07.01.2022թ. Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարի 2012 թվականի դեկտեմբերի 24-ի N365-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին

- ՀՀ կառավարության 20.01.2005թ.-ի N64-Ն Որոշում, որով հաստատվել են ջրակոհամակարգերի սանիտարական պահպանման, հոսքի ձևավորման,

ստորերկրյա ջրերի պահպանման, ջրապահպան, էկոտոնի և անօտարելի գոտիների տարածքների սահմանման չափորոշիչները,

- ՀՀ կառավարության 15.06.2017թ.-ի N675-Ն Որոշում, որով սահմանվել են ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանների բովանդակությունը, ինչպես նաև ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման միջոցառումները:

- ՀՀ կառավարության 17.08.2017թ.-ի N990-Ն Որոշում, որով սահմանվել են ֆինանսական երաշխիքի բովանդակությունը և դրան ներկայացվող չափորոշիչները, դրանց ներկայացվող որակական չափանիշների գնահատման, ինչպես նաև ֆինանսական երաշխիքի հաշվարկման կարգը:

- ՀՀ կառավարության 25.09.2014թ.-ի N1059-Ա որոշում, որով հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը և ծրագրի միջոցառումները:

- ՀՀ կառավարության 27.05.2015թ. N 764-Ն Որոշում, որով կարգավորվում են շրջակա միջավայրի վրա նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում հնարավոր տնտեսական վնասների գնահատման և հատուցման հետ կապված հարաբերությունները:

- ՀՀ Կառավարության 8 դեկտեմբերի 2022 թվականի N 1909-Ն որոշում, որով հաստատվել է Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքի 2022-2027 թվականների կառավարման պլանը:

- Շրջակա միջավայրի նախարարի «25» հոկտեմբերի 2022թ. N 369-Ն հրաման, որով հաստատվել են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման դրույթների կիրարկման ուղեցույցները:

- ՀՀ կառավարության 24.12.2003թ. N 1793-Ն Որոշում, որով հաստատվել է Կոտայքի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը:

- ՀՀ Կառավարության 11.11.2021թ. N 1848-Ն Որոշում, որով հաստատվել է ընդերքօգտագործման հետևանքով խախտված հողերի, ընդերքօգտագործման թափոնների փակված օբյեկտների ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների իրականացման, այդ թվում՝ կենսաբանական վերականգնման ուղեցույցը՝ համաձայն հավելվածի:

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները նախագծելիս և իրականացնելիս ընկերությունն առաջնորդվելու է նաև մասնավորապես հետևյալ միջազգային համաձայնագրերով.

1. «Եվրոպայի վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բեռն)
2. «Միջազգային կարևորության խոնավ տարածքների մասին, հատկապես որպես ջրաթռչունների բնակավայր» կոնվենցիա (Ռամսար.)
3. «Միգրացվող վայրի կենդանիների տեսակների պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բոնն)
4. «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիա (CITES) (Վաշինգտոն)
5. Լանդշաֆտների եվրոպական կոնվենցիա (Ֆլորենցիա)
6. «Համաշխարհային մշակութային և բնական ժառանգության պահպանության մասին» կոնվենցիա (Փարիզ.)
7. ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիա (Նյու Յորք)
8. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» կոնվենցիա (Ռիո-դե-ժանեյրո)
9. «Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» կոնվենցիա (Ստոկհոլմ)
(վավերացվել է ՀՀ կառավարության կողմից 2003թ.-ին)
10. «Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային փոխադրման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու մասին» կոնվենցիա (Բազել.)

3.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

3.1. Շրջակա միջավայրի ելակետային վիճակի գնահատման նպատակով օգտագործված ելակետային տվյալների աղբյուրները, հավաքագրման և ուսումնասիրությունների իրականացման մեթոդները

Շրջակա միջավայրի ելակետային վիճակի գնահատումը ներառում է նախատեսվող գործունեության կողմից զբաղեցվող հողատարածքը, ինչպես նաև դրա անմիջական հարևանությամբ գտնվող տարածքները և ցանկացած այլ տարածքներ, որոնց վրա կարող են ազդել նախատեսվող գործունեությամբ պայմանավորված աշխատանքները: Շրջակա միջավայրի ելակետային վիճակի գնահատման համար օգտագործվել է հիմնականում պաշտոնական էլեկտրոնային բաց աղբյուրներում առկա տեղեկատվությունները, ընդերքի տեղամասում և նրա շրջանում նախկինում կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքները:

3.2. Տեղադիրքը

ՀՀ Կոտայքի մարզի Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասը գտնվում է ՀՀ կենտրոնական մասում, Կոտայքի մարզում, Կամարիս գյուղի կենտրոնից մոտ 1,0-2,0կմ հարավ: Մոտակա բնակավայրերն են Կամարիս, Զովք և Գեղաշեն գյուղերը:

Երկաթգծի մոտակա Աբովյան կայարանը գտնվում է տեղամասից մոտ 10կմ հեռավորության վրա:

Կամարիս բնակավայրի մոտակա բնակելի շինությունները գտնվում են հայցվող ընդերքի տեղամասից նվազագույնը 0,3կմ, Գեղաշեն բնակավայրի բնակելի շինությունները՝ 0,5կմ, Զովք բնակավայրի շինությունները՝ 0,9կմ, Զովք բնակավայրի արտադրական կառույցները՝ մոտ 0,5կմ, Գեղաշեն բնակավայրի արտադրական կառույցները՝ մոտ 0,3կմ հեռավորությունների վրա:

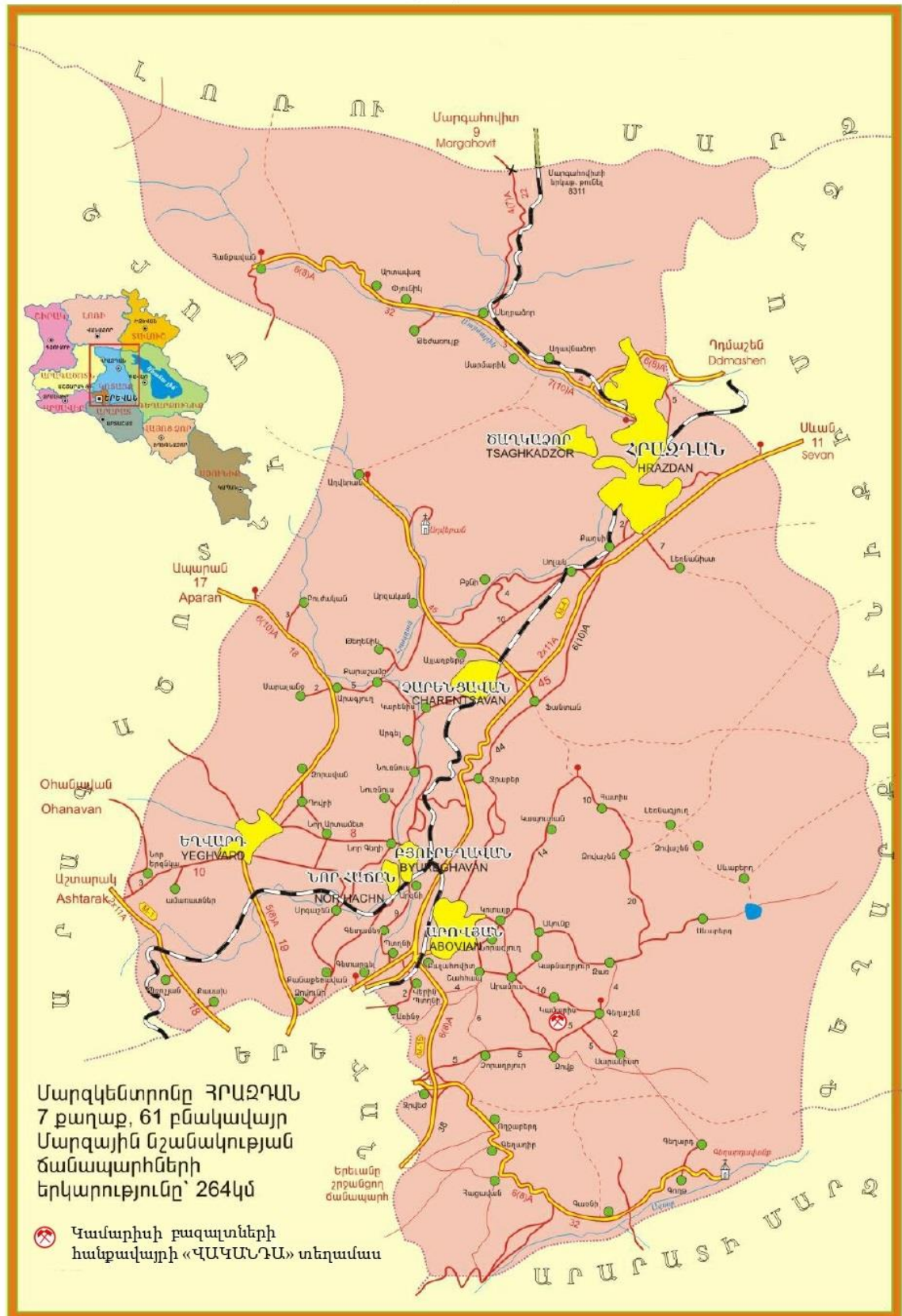
S-6-37 Աբովյան-Գեղաշեն-Զովք-Հ3 մարզային նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհը շրջանցում է տեղամասը՝ հյուսիս-արևելք-արևելք-հարավ ուղղությամբ, որին տեղամասը միացած է 0,25կմ երկարությամբ դաշտային ճանապարհով:

Տեղամասը գտնվում է մոտ 1550-1630մ բացարձակ բարձրությունների վրա:

ՀՀ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ

ԱԿՆԱՐԿԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶ

Մասշտաբ 1 : 500 000

Նկար 1. Ակնարկային քարտեզ

Տեղամասը մտնում է չափավոր ցամաքային, չափավոր ձմեռով և տաք ամառով բնորոշվող կլիմայական գոտու մեջ: Ամառը տաք է, խոնավ, ձմեռը չափավոր ցուրտ է, թույլ քամիներով և օպտիմալ խոնավությամբ:

Օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրությունների հայցվող տեղամասի մակերեսը կազմում է մոտ 45,39հա: Այն հիմնականում ընդգրկված է Աբովյան խոշորացված համանյւնքի Կամարիս բնակավայրի վարչական տարածքում գտնվող 07-035-0157-007 կադաստրային ծածկագրով, 39.469հա մակերեսով հողամասի (Ընկերության նախատեսված գործունեությանը տրված համաձայնագիրը կցված է հաշվետվությանը, Հավելված 1), ինչպես նաև գյուղատնտեսական նշանակության, համայնքային և մասնավոր սեփականության այլ հողամասերի սահմաններում:

Տեղամասի կենտրոնի աշխարհագրական կոորդինատներն են.

Հյուսիսային լայնության $40^{\circ} 13' 25''$

Արևելյան երկայնության $44^{\circ} 40' 45''$

Ստորև ներկայացվում է հայցվող տեղամասի ծայրակետային կոորդինատները և իրավիճակային հատակագիծը.

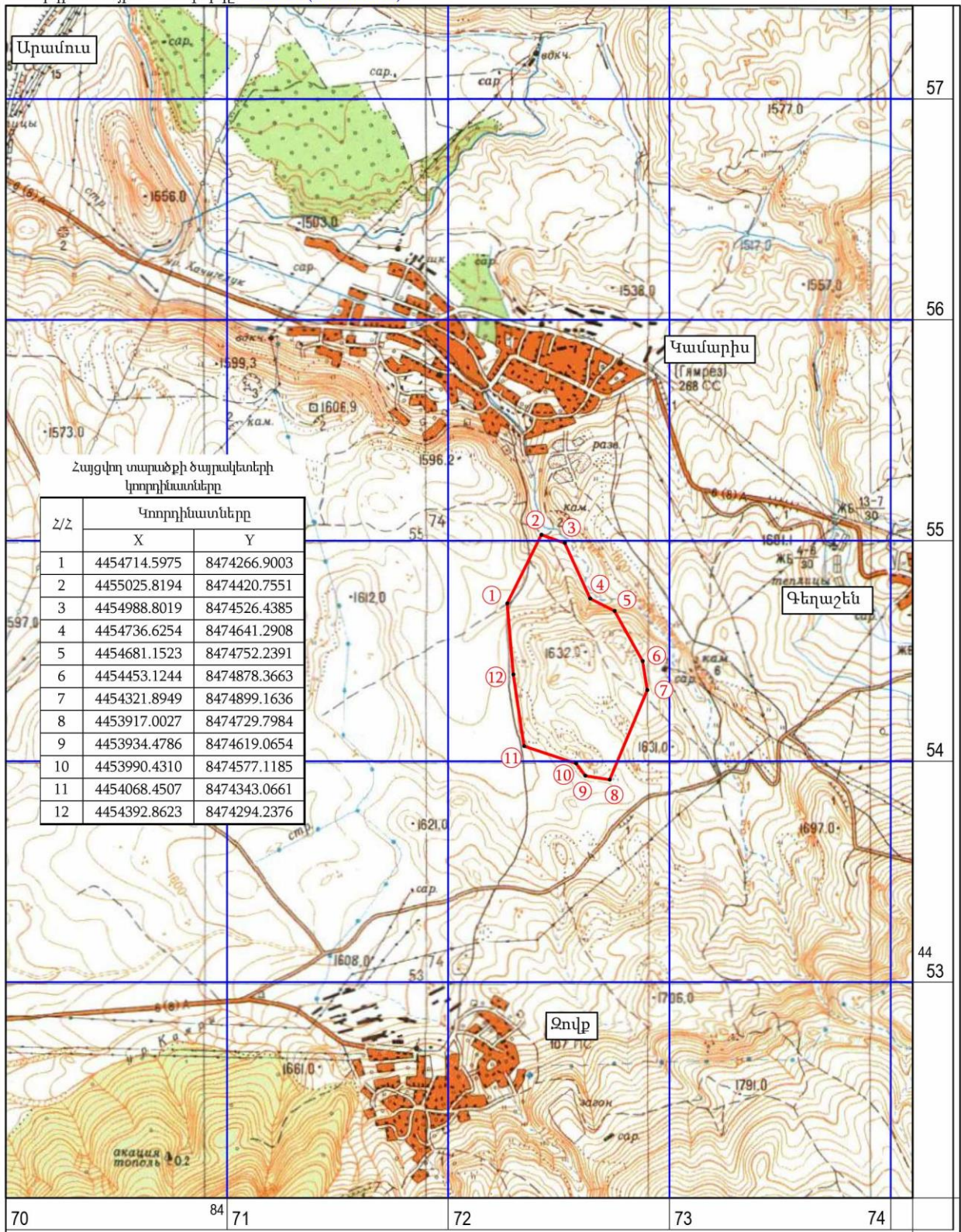
Հայցվող տարածքի ծայրակետերի կոորդինատները		
Հ/Հ	Կոորդինատները	
	X	Y
1	4454714.5975	8474266.9003
2	4455025.8194	8474420.7551
3	4454988.8019	8474526.4385
4	4454736.6254	8474641.2908
5	4454681.1523	8474752.2391
6	4454453.1244	8474878.3663
7	4454321.8949	8474899.1636
8	4453917.0027	8474729.7984
9	4453934.4786	8474619.0654
10	4453990.4310	8474577.1185
11	4454068.4507	8474343.0661
12	4454392.8623	8474294.2376

ԻՐԱՎԻՃԱԿԱՅԻՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

(հատված K - 38 - 138 - A - r թերթից)

Մասշտաբ 1 : 25 000

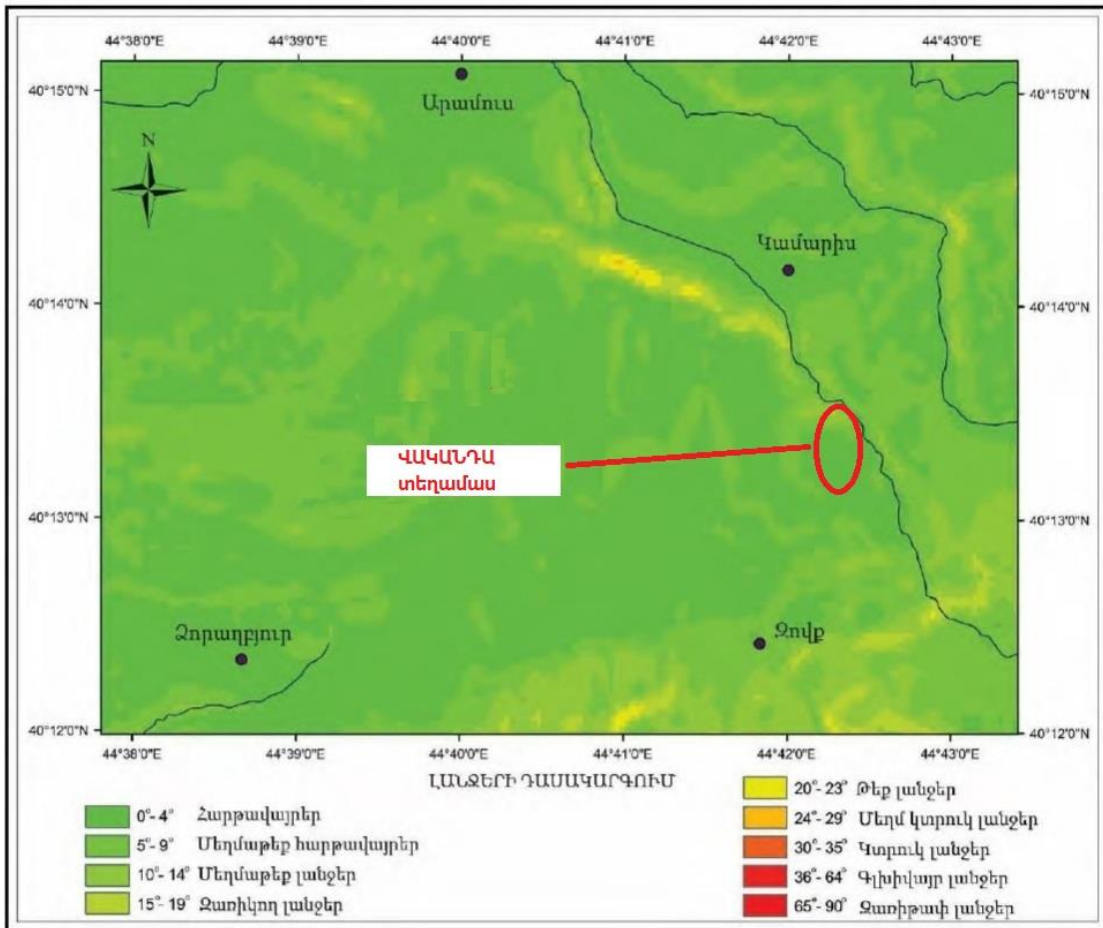
Կոորդինատային համակարգը՝ WGS-84 (ARMREF 02)

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Ն Շ Ա Ն Ն Ե Ր

 Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների տարածք

Նկար 2. Իրավիճակային հատակագիծ

Նկար 4. Լանջերի թեքության սխեմատիկ քարտեզ

Շրջանի երկրաբանություն

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի շրջանի երկրաբանական կառուցվածքի առանձնահատկությունները պայմանավորված են Հատիս (2530մ), Գութանասար (2303մ), Կովասար (2402մ) և այլ հրաբուխների գործունեությունների արգասիքներով:

Շրջանի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են նեոգեն-չորրորդականի հրաբխային ապարները և ժամանակակից ալյուվիալ-դելյուվիալ առաջացումները:

Շրջանի երկրաբանական կտրվածքն ըստ Հ.Չուբարյանի և Ի.Գևորգյանը տվյալների ներքևից վերև ներկայացված է հետևյալ կերպ.

Միջին էոգենի ավազաքարեր՝ ալերոլիտների, արգիլիտների, տուֆաավազաքարերի, նումուլիտային կրաքարերի ենթաշերտերով:

Վերին էոգենի ավազաքարեր՝ ալերոլիտների, արգիլիտների, տուֆաավազաքարերի, մանրաբեկորային կոնգլոմերատների և կրաքարերի շերտախումբ:

Ստորին օլիգոգեն (Շորաղբյուրի շերտախումբ), տարբեր հատիկայնության ավազաքարերի և կրաքարային ավազաքարերի, ալերոլիտների, արգիլիտների, կավերի շերտախումբ:

Վերին օլիգոգեն-ստորին միոգենի (Հացավանի շերտախումբ) ապարները ներկայացված են խայտաբղետ կավերով, ավազաքարերով, կոնգլոմերատներով:

Միջին միոգենի ստորին հորիզոնը ներկայացված է (Ջրվեժի գիպսաքեր շերտախումբ) քարաղի հզոր շերտերի և աղատար կավերի շերտախմբով, ինչպես նաև գիպսատար կավերով և գիպսի զանգվածային առաջացումներով:

Միջին-վերին միոգենը ներկայացված է կավերով, որոնք ներփակում են ավազաքարերի կեղծօլիտային և խեցային կրաքարերի փոքր ենթաշերտեր, կոնգլոմերատներ, տուֆոկոնգլոմերատներ և պեմզային տուֆեր:

Վերին միոգենի միոտիս-պոնտի հարկի առաջացումները տարանջատված են որպես Ողջաբերդի շերտախումբ և ներկայացված են տուֆոկոնգլոմերատներով, պեմզաներով, պեմզային ավազներով, գլաքարերով և անդեզիտային հոսքերով:

Վերին միոգենի հասակի են վերագրվում անդեզիտաբազալտների, մանդեշտայնային բազալտների միջշերտային ներդրումներ և դայկաներ:

Ստորին պլիոգենի (Հատիսի շերտախումբ) հասակի ապարները, որոնք ներկայացված են թթու կազմի ռիոլիտներով, ռիոլիտադալիտներով, վանակատով, պեոլիտներով և դրանց բեկորային տարատեսակներով, աննշան անկյունային աններդաշնակությամբ ծածկում են Ողջաբերդի հաստվածքի ապարներին: Այս շերտախմբի ապարները մերկանում են ընդմիջումներով, նկատվում է հաստվածքի հզորության կտրուկ փոփոխություններ՝ մի քանի տասնյակ մետրից մինչև 300-400մ:

Մերկացումները մեծ տարածք են զբաղեցնում Հրազդան գետի ձախ ափին, իսկ շրջանի տարածքից դուրս՝ Գեղամա լեռների արևմտյան լեռնաճյուղի՝ Գութանասար լեռան շրջանում՝ Կարենիս և Ջրաբեր գյուղերի միջև, ինչպես նաև Գեղամա լեռնաշղթային հարավ-արևմտյան լեռնաճյուղի՝ Ազատ և Ուղտաղբյուր գետերի վերին հոսանքների ավազանում:

Այս շերտախմբի տուֆերը հոծ դեղնավուն ապարներ են, որոնք ըստ տարածման առանձին տեղերում անցում են կատարում դեպի ռիոլիտները: Անցումը տուֆերից տուֆաբրեկչիաների, տուֆաբրեկչիաներից շեղաքարերի, իսկ

վերջիններից էլ՝ վանակատ-ռիոլիտներ-ռիոլիտային լավաների և էքստրուզիաների, կատարվում է աստիճանական:

Ստորին պլիոցենին են վերագրվում նաև պիրոքսենային բազալտների սուբինտրուզիվ առաջացումներ, որոնք տարածված են Ջառ և Ակունք բնակավայրերի տարածքում: Ստորին պլիոցենի վերին մասը ներկայացված է անդեզիտների, անդեզիտաբազալտների, դոլերիտային բազալտների, անդեզիտադալիտների լավային հոսքերով և հրաբխածին խարամներով: Լայն տարածված են ներկայացված քարտեզի կենտրոնական մասում:

Վերին պլիոցենի (Արգելի լավային շերտախումբ) ստորին մասում առկա են այս հասակի լճային առաջացումներ և կավային դիատոմիտներ, պեմզային ավազներ, գլաքարեր, գետային գլաքարեր, իսկ վերին մասում՝ դոլերիտային բազալտներ:

Չորրորդական հասակի առաջացումներ

Չորրորդական հասակի լավաները ստորաբաժանվում են ստորին, միջին և վերին չորրորդականի, դրանց կազմում էլ առանձնացվում են առանձին դարսաշերտեր՝ հոսքեր:

Շրջանում չորրորդական հասակի առաջացումների ստորին մասը ներկայացված է միջին-չորրորդական հասակի անդեզիտային, անդեզիտաբազալտային, բազալտային կազմի լավային ծածկոցներով՝ հոսքերով, ինչպես նաև միջին չորրորդականի վերին մասին վերագրվող հրաբխային տուֆերով:

Վերին չորրորդականի լավային ծածկոցները զբաղեցնում են մեծ տարածքներ և ներկայացված են բազալտների, անդեզիտաբազալտների լավային ծածկոցներով:

Այս լավաների արտավիժումները կատարվել են հիմնականում Գեղամա լեռնաշղթայի առանցքային գծով դասավորված բազմաթիվ հրաբխային կենտրոններից:

Հրաբխային խարամային խառնարանների կենտրոնները, մեծամասամբ պահպանելով իրենց բնորոշ սկզբնական կոնաձև տեսքը, էռոզիայի հետևանքով մասնակիորեն լվացվել են:

Արտավիժված լավային հոսքերը հոսել են հիմնականում հին գետային հուններով և հովիտներով: Այդ լավային հոսքերի և ծածկոցների մերձմակերևութային մասերում մեծ տարածում ունեն այսպես կոչված «քարային ծովերը»՝ քարացրոնները:

Հիմնականում առանձնացվել են վեց լավային հոսքեր, որոնք ներքևից վերև, հերթականությամբ ծածկում են միմյանց, ներկայացված են անդեզիտաբազալտային, բազալտային, հազվադեպ՝ անդեզիտային կազմի ապարներով: Ներկայացվող քարտեզի սահմաններում արտացոլված են Ջրաբերի անդեզիտաբազալտային լավային հոսքը, Ագուսարի անդեզիտաբազալտների լավային շերտախմբի 1-ին և 2-րդ հոսքերը, Սևսարի անդեզիտաբազալտների լավային 1-ին հոսքի ապարները:

Ժամանակակից այրովիալ-դելյուվիալ, պրոյուվիալ առաջացումները հիմնականում ներկայացված են տարբեր կազմի գետաքարերից, գլաքարերից, մեծաբեկորներից, խճաքարերից, ավազաքարերից, կավավազներից և կավերից:

Տեկտոնական տեսակետից շրջանը գտնվում է հայկական մեգանտիկլինորիումի (Արգականի զանգված) կարային գծի մի հատվածի՝ նրա մասը կազմող բարդ, տեղախախտված հարավ-արևմտյան լանջի և Արաքսյան սինկլինորիումի մերձլանջային գծի վրա:

Առանձնացված ստրուկտուրաների հավաստիությունը շրջանի ոչ բոլոր մասերի համար է միանշանակ՝ կախված դրանց մերկացվածության աստիճանից: Հարավային և հյուսիսային հատվածները լավ են մերկացված, իսկ կենտրոնական և արևելյան մասերը ծածկված են չորրորդական հասակի լավաներով, և այդ տեղի տեկտոնիկայի մասին պատկերացումները հիմնականում ստացվել են երկրաֆիզիկական և նոսր ցանցով հորատված հորատանցքերի տվյալներով:

Շրջանի տարածքից դուրս՝ հյուսիսում, Հրազդան գետի աջ ափին հստակ ընդգծված է Արգականի զանգվածը, որը համարվում է Արգական-Ապարանի բարձրացման՝ ամբողջությամբ հյուսիս-արևմտյան ուղղությամբ ձգվածության կազմիչ մասերից:

Շրջանի կենտրոնական մասում՝ Ֆանտան-Աբովյան, ընդգծվում է բավականին խոշոր մուկդա՝ Ֆանտանի բրախիսինկլինալը, որը հյուսիս-արևելյան ուղղությամբ՝ Երևան-Ֆանտան գծի երկայնքով, մի փոքր ձգված է:

Արևելան մասը համընկնում է Գեղամա հրաբխածին լենաշղթայի հետ: Մի շարք անուղղակի տվյալներով կարելի է ենթադրել, որ Արգական-Ապարան բարձրացման շարունակությունը գտնվում է ավելի երիտասարդ՝ Գեղամա լենաշղթայի առաջացումների տակ:

Բացի դրանից՝ Գեղամա լեռների գագաթային մասերում գծայնորեն տեղադրված չորրորդականի հրաբխային կենտրոնների կամակարգը թույլ է տալիս ենթադրելու այստեղ գոյություն ունեցող խորքային բնույթի խզման առկայությունը:

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի հաստվածքը ծագումնաբանորեն հարում է Կոտայքի սարավանդի միջին չորրորդականի լավային ծածկոցին, տեղակայված է վերջինիս կենտրոնական հատվածում: Երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են ստորին պլիոցենի անդեզիտներ, անդեզիտաբազալտներ, միջին չորրորդականի անդեզիտաբազալտներ և ժամանակակից առաջացումները:

Ստորին պլիոցենի վերին մասը ներկայացված է անդեզիտների, անդեզիտաբազալտների, դոլերիտային բազալտների, անդեզիտադալիտների լավային հոսքերով և հրաբխածին խարամներով: Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի օգտակար հաստվածքը տեղադրված է այս հասակի առաջացումների առաստաղում, իսկ ծայր հյուսիսային մասում մերկանում են այս հասակի ապարները:

Օգտակար հանածո հանդիսացող անդեզիտաբազալտները միջին չորրորդական հասակի լավային հոսքեր են, որոնց հզորությունը, ըստ գրականության տվյալների (երկրաբանական քարտեզագրման), կարող է հասնել 80մ-ի:

Ըստ նախնական դիտարկումների՝ անդեզիտաբազալտների հաստվածքի վերին հատվածում ապարները հողմահարված են, ճեղքավորված, ջարդոտված:

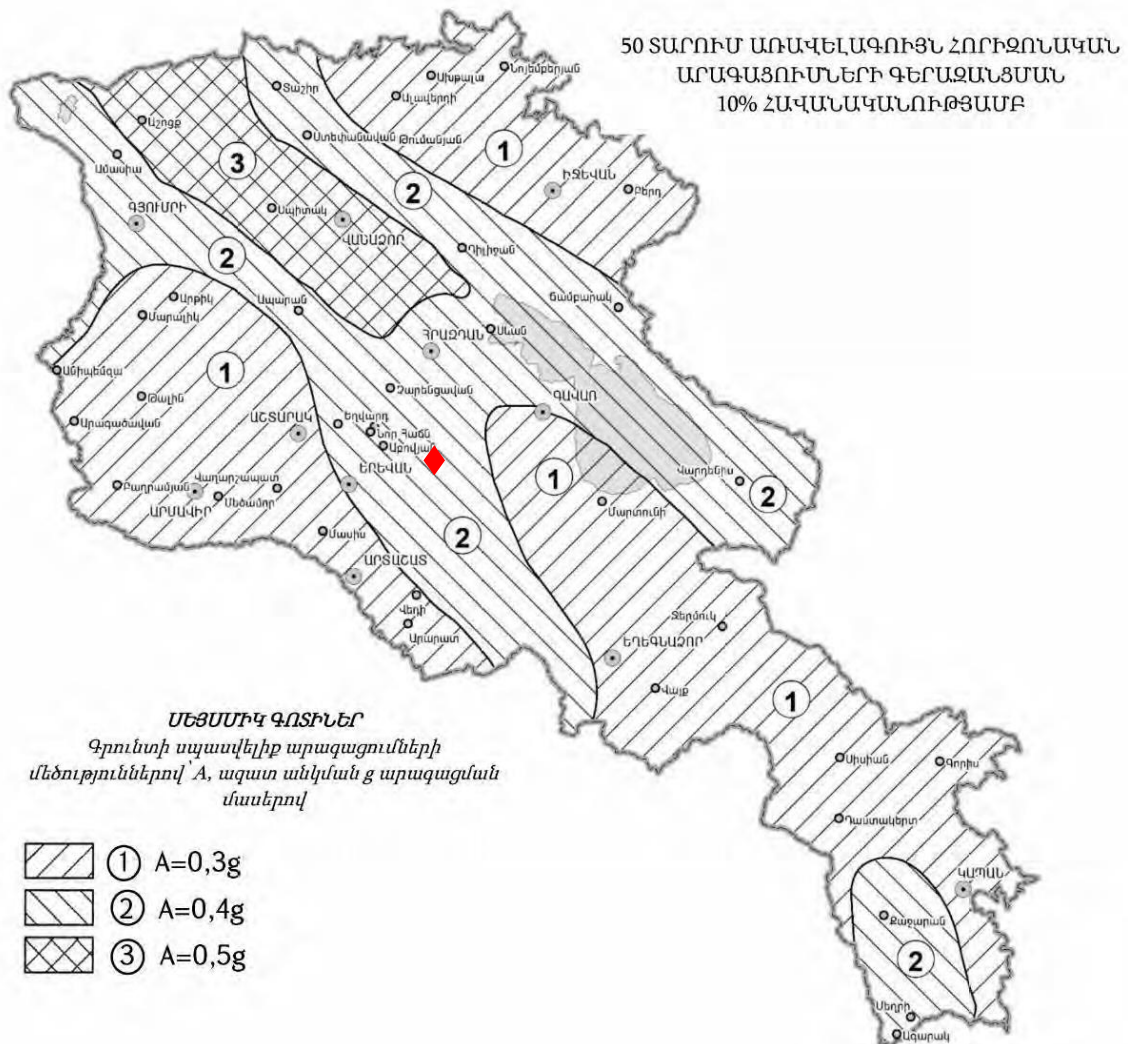
Ժամանակակից առաջացումները առաջացնում են համատարած ծածկոց կենտրոնական մասում և ներկայացված են դելյուվիալ նստվածքներով: Դելյուվիալ նստվածքները ներկայացված են ավազակավային նյութով՝ մինչև 1,5-2,0մ հզորությամբ:

3.4. Մեյամիկ կառուցվածք, արտածին երկրաբանական երևույթներ

Ըստ ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ի «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. նախագծման նորմեր» N102-Ն հրամանի՝ Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի տարածքը գտնվում

է 2-րդ սեյսմիկ գոտում, որտեղ գրունտի հորիզոնական արագացման մեծությունը կազմում է 400 սմ/վ² կամ 0.4g (նկար 5):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՎԱՆԱԿԱՆ ՄԵՅՄՍԻԿ ՎՏԱՆԳԻ ԳՈՏԻԱՎՈՐՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

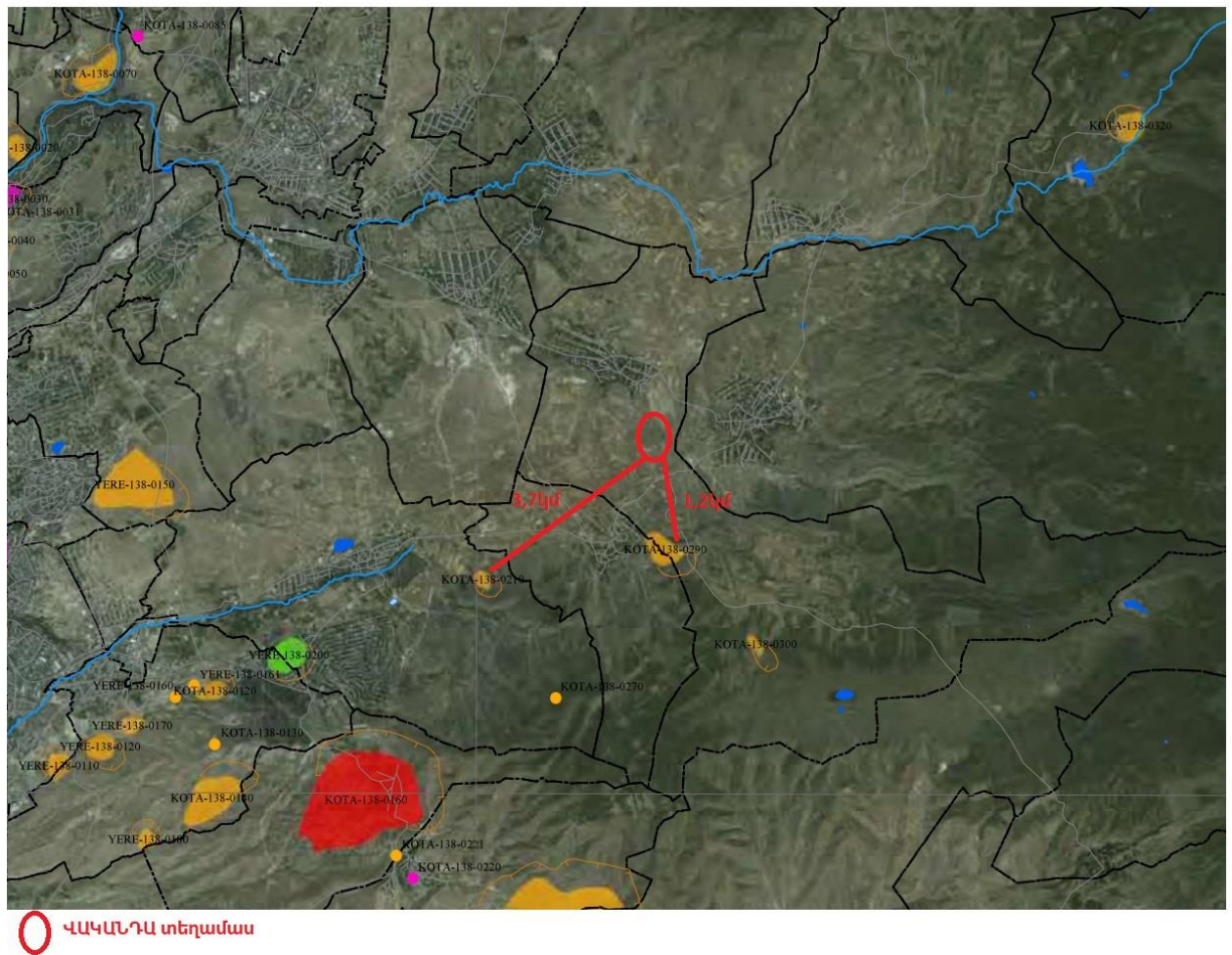

Նկար 5. ՀՀ սեյսմիկ վտանգի գոտիավորման քարտեզ

Հայցվող տեղամասի տարածքում արտաձին երկրաբանական երևույթների վերաբերյալ տեղեկատվության հիմք է հանդիսանում Հայաստանում սողանքների տեխնիկական տեղեկագիրը (Միջազգային համագործակցության Ճապոնական գործակալություն, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, 2005):

Համաձայն նշված տեղեկագրի, բուն «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի տարածքում սողանքային երևույթներ արձանագրված չեն (նկար 6): Սողանքային մարմիններ հաշվառված են Ձորաղբյուր և Զովք բնակավայրերի մոտակայքում: Մոտակա

սողանքային մարմինները՝ KOTA-138-0210, KOTA-138-0290 գտնվում են տեղամասի տարածքից համապատասխանաբար 2,8կմ և 1,2կմ հեռավորությունների վրա:

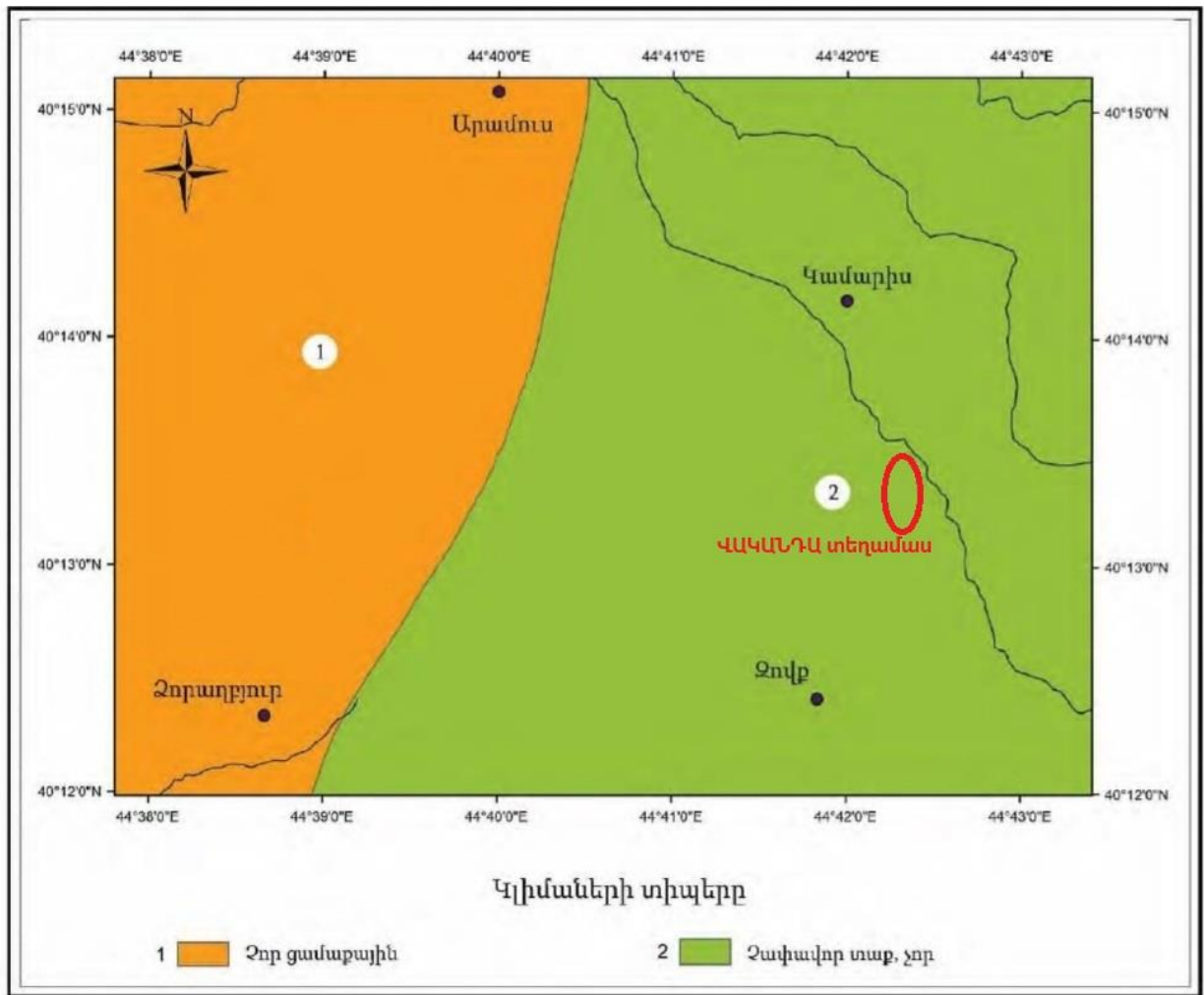

Նկար 6. Շրջանի սողանքային մարմինների տեղադիրքը

3.5. Կլիմայական պայմաններ

Կլիմայական տեսակետից տեղամասը մտնում է չափավոր ցամաքային, չափավոր ձմեռով և տաք ամառով բնորոշվող գոտու մեջ: Ամառը տաք է, խոնավ, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին 16°C -ից մինչև 20°C , հարաբերական խոնավությունը 45-60%: Ձմեռը չափավոր ցուրտ է, թույլ քամիներով և օպտիմալ խոնավությամբ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին 0°C -ից մինչև -5°C , հարաբերական խոնավությունը՝ 50-70 : Քամու տարեկան միջին արագությունը կազմում է 2.6մ/վ:

Ստորև նկար 7-ում ներկայացված են շրջանին բնորոշ կլիմայի տիպերի տարածումը:

Նկար 7. Կլիմայական տիպերի տարածման սխեմատիկ քարտեզ

Ստորև աղյուսակներում ամփոփված է տեղեկատվություն օդի ջերմաստիճանը, քամիների, հարաբերական խոնավության, տեղումների և արևափայլի վերաբերյալ (համաձայն «ՀՀՇՆ 22-01-.2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» շինարարական նորմեր»-ի՝ ըստ մոտակա Մայակովսկոյ օդերևութաբանական կայանի տվյալների):

Աղյուսակ 1.

Օդի ամսեկան և տարեկան ջերմաստիճանները

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
-5,3	-3,7	2,1	8,8	13,5	18,0	21,7	21,1	16,7	10,2	3,9	-2,3	8,7	-23	36

Աղյուսակ 2.

Օդի հարաբերական խոնավությունը ըստ ամիսների, %

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Տարեկան միջին
77	72	69	65	63	57	55	56	57	66	75	77	66

Աղյուսակ 3.

Տեղումների քանակը միջին ամսական/օրական առավելագույն, մմ												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	տարեկան
31	36	50	65	70	45	23	12	16	37	38	32	445
29	18	30	40	57	33	31	42	29	41	51	19	57

Աղյուսակ 4.

Քամիներ (Ըստ «Եղվարդ» օդերևութաբանական կայանի նորացված տվյալների)

Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշում, հՊա	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, % Միջին արագությունը, մ/վ								Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Միջին տարեկան արագությունը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով օրերի քանակը, օր
		Ուղղությունները										
		Հս	Հս-Արլ	Արլ	Հվ-Արլ	Հվ	Հվ-Արմ	Արմ	Հս-Արմ			
866.0	Հունվար	6	48	11	3	15	6	9	2	40	2.6	62
		1.7	1.8	1.7	1.5	1.7	1.9	1.8	1.7			
	Ապրիլ	5	48	7	3	17	10	8	2	23		
		3.0	3.8	2.7	2.4	2.4	2.8	2.7	2.1			
	Հուլիս	6	73	4	1	7	4	4	1	11		
		4.9	5.5	4.9	1.7	3.0	2.5	3.0	1.8			
	Հոկտեմբեր	5	55	6	3	16	8	6	1	31		
		2.7	3.1	2.1	1.9	1.9	2.3	1.8	2.2			

Տարվա մեջ ձնածածկույթով օրերի քանակը կազմում է 86 օր:

3.6. Մթնոլորտային օդ

ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից մթնոլորտային օդի որակի

մշտադիտարկում հայցվող տարածքում, ինչպես նաև ազդակիր Կամարիս բնակավայրում չի իրականացվում:

Որոշակի պատկերացում տարածքի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ հաշվարկային եղանակով: Այդ նպատակով ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն»-ի կողմից մշակվել են ժամանակավոր առաջարկություններ, ուր ներկայացված են մթնոլորտային օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշների կախվածությունը տվյալ բնակավայրի ազգաբնակչության քանակից, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները:

Աղյուսակ 5.

«Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները»

Բնակչության քանակը (հազար մարդ)	Ֆոնային կոնցենտրացիաներ (մգ/մ ³)			
	Փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	Ածխածնի օքսիդ (CO)
50 -100	0.098	0.007	0.034	1.3
10-50	0.095	0.006	0.033	1.1
<10	0.071	0.006	0.023	0.8

Տեղամասի տարածքն ընդգրկված է Արփյան խոշորացված համայնքի Կամարիս բնակավայրի վարչական սահմաններում: Տեղամասից մինչև 2 կմ հեռավորության վրա գտնվող բնակավայրերում (Կամարիս, Գեղաշեն, Զովք) մշտական բնակչության ընդհանուր քանակը չի գերազանցում 10.0 հազարը, հետևաբար, տեղամասի տարածքի համար որպես մթնոլորտային օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշ պետք է ընդունել. փոշի 0.071մգ/մ³, ծծմբի երկօքսիդ 0.006 մգ/մ³, ազոտի երկօքսիդ 0.023մգ/մ³ և ածխածնի օքսիդ 0.8մգ/մ³:

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլանը կազմելիս որպես սահմանանիշ կարող են

ընդունվել նաև ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N 160-Ն հրամանի հավելված 1-ով ամրագրված նորմատիվները:

Ըստ նշված փաստաթղթի՝ բնակավայրերում անօրգանական փոշու (SiO_2 պարունակությունը 70% և ավելի) առավելագույն միանվագ ՍԹԿ պետք է կազմի 0.15մգ/մ^3 , միջին օրեկան ՍԹԿ՝ 0.05մգ/մ^3 :

3.7. Ջրային ռեսուրսներ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի տարածքում խոշոր ջրագրական միավորը Հրազդան գետն է որի հունը գտնվում է հայցվող տարածքից մոտ 10կմ հեռավորության վրա: Հրազդանը հանրապետության խոշորագույն ու կարևորագույն գետերից է՝ Արաքսի ձախ վտակը: Ունի 141կմ երկարություն: Ավազանի մակերեսը 2650կմ^2 է (առանց Սևանա լճի): Մինչև Սևանա լճի մակարդակի արհեստական իջեցումը Հրազդանը սկիզբ է առել լճից Սևան քաղաքի մոտակայքում: Այն սկիզբ է առնում Սևանա լճից, հոսում հարավ-արևմտյան ընդհանուր ուղղությամբ, անցնում Գեղարքունիքի, Կոտայքի մարզերով, Երևան քաղաքով, Արարատի մարզով և թափվում Արաքսը: Գետի ավազանը նրա վերին հոսանքներում սահմանափակված է հյուսիսում Փամբակի, արևմուտքում՝ Ծաղկունյաց և արևելքում՝ Գեղամա լեռնաշղթաներով: Վերին հոսանքում մոտ 20կմ հոսում է դեպի արևմուտք՝ այդ ընթացքում առաջացնելով գալարներ, միջին հոսանքում անցնում է նեղ ու խոր (120-150մ) կիրճով, ստորին հոսանքում ուղղվում է դեպի հարավ-արևելք, դուրս գալիս Արարատյան դաշտ, դառնում հանդարտահոս ու ծովի մակարդակից 820մ բարձրության վրա լցվում Արաքսը: Գետի ընդհանուր անկումը կազմում է 1100 մ: Խոշոր վտակներն են Մարմարիկը, Ծաղկաձորը, Դալարը, Արայի գետը, Գետառը:

Լեռնագրական, ջրաերկրաբանական և երկրաբանական պայմաններով գետի ջրհավաք ավազանը բաժանվում է միմյանցից խիստ տարբերվող երկու մասի: Աջ ափում գերակշռում են ջրակայուն շերտերը, ձախ կողմից, ընդհակառակը, ջրահավաք ավազանը կազմված է խիստ ճեղքավորված ջրաթափանց ապարներից: Այս է պատճառը, որ գետը նշանակալի վտակներ ունի միայն աջ ափից (Մարմարիկ,

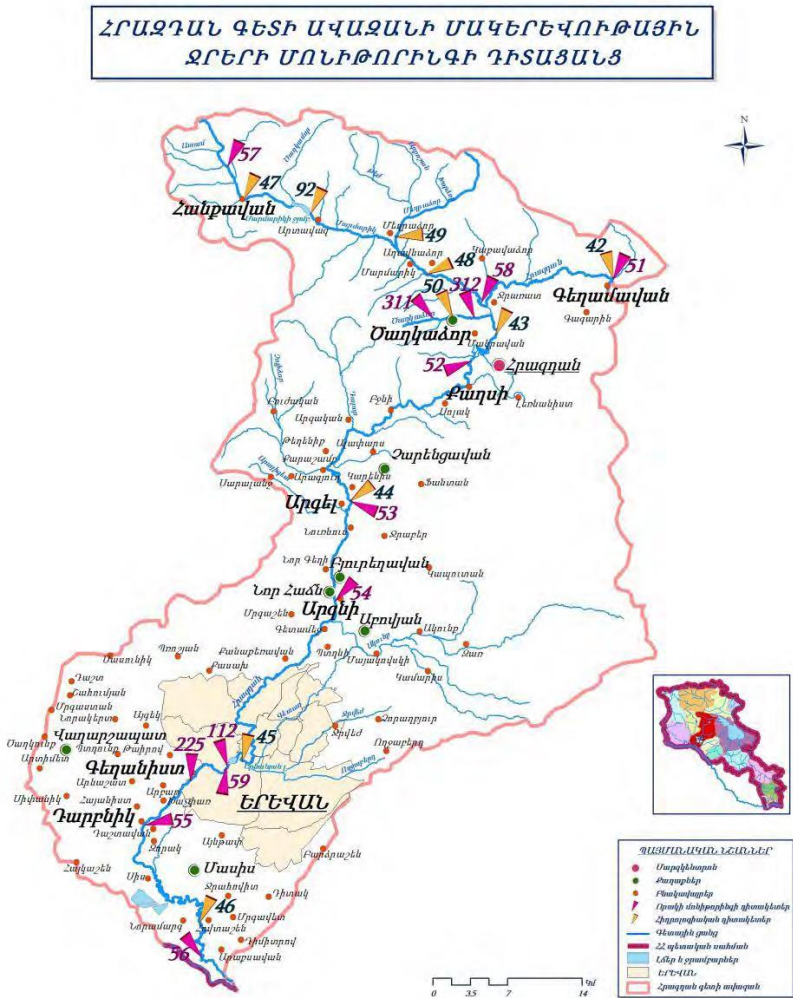
Դալար, Արայիգետ): Սնումը հիմնականում ստորգետնյա (51%) և հալոցքային (37%) է, վարարումը՝ զարնանը, հորդացումները՝ ամռանն ու աշնանը:

Շնորհիվ այն բանի, որ Հրազդան գետը սկիզբ է առնում Սևանա լճից, ունի մեծ անկում, հոսում է Արարատյան գոգահովտով, հանրապետության կենտրոնական շրջաններով և մայրաքաղաքի միջով, այն իրավամբ համարվում է Հայաստանի հիմնական ջրային երակը: Գետը լիարժեք կերպով օգտագործվում է Սևան-Հրազդան ջրատնտեսական համալիրում ոռոգման և էներգետիկ նպատակներով:

Հրազդան գետի բազմամյա միջին տարեկան հոսքի բնութագրիչները բերված են ստորև աղյուսակ 6-ում:

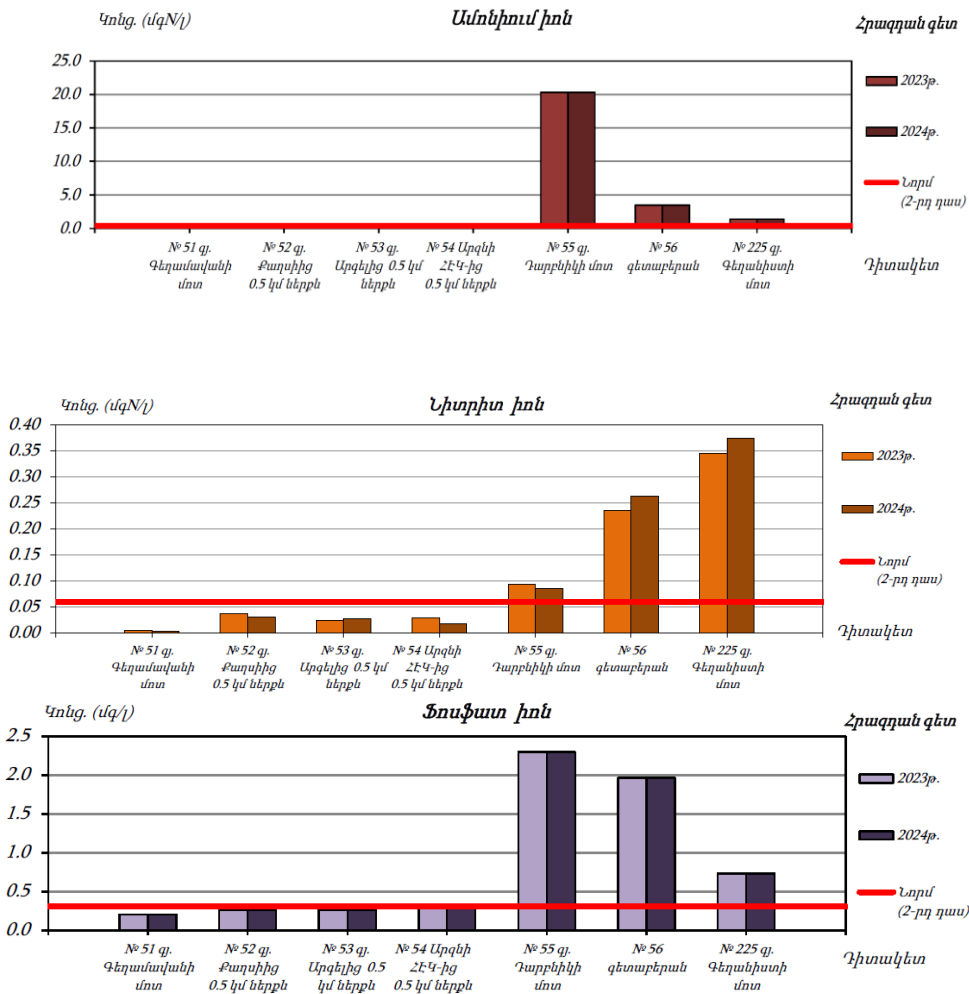
Աղյուսակ 6.

Գետը	Ծախսը, մ3/վ	Տարեկան հոսքը, մլն.մ3	Հոսքի մոդուլը, լ/վ կմ2	Հոսքի շերտի բարձրությունը, մմ	Հոսքի գործակիցը
Հրազդան	22.6	714	9.78	308	0.57

Նկար 8.

Գետի ջրերի որակը ներկայացվում է ըստ ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոլեկտրաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2024թ. Տեղեկագրի տվյալների: Տեղամասին ամենամատ գտնվող դիտակայանում՝ Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5կմ ներքև (դիտակետ 54) գետի ջրերը գնահատվել են «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված արսենով: Այստեղ նիտրիտ իոնի և ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաները գտնվում են թույլատրելի սահմաններում (նկար 9):

Նկար 9.

Տեղամասի տարածքում գետային ցանց չկա: Տեղամասից մոտ 6,0կմ հեռավորության վրա հոսում է Գետառ գետը: Գետի երկարությունը 24 կմ է, ավազանը՝ 158 կմ²: Սնումը մթնոլորտային տեղումներից և ստորերկրյա ջրերից է, հորդացումը՝ զարնան ամիսներին:

Տեղամասի շրջանում, տեղամասից մոտ 2,0կմ հեռավորության վրա անցնում է Կոտայքի ջրանցքը: Այն սկիզբ է առնում Սևան-Հրազդան կասկադի Արգելի ջեկի

երրորդ աստիճանի ջրաթեքումից (դերիվացիա): Շահագործման է հանձնվել 1962-ին: Ջրանցքի երկարությունը 43կմ է, ջրթողունակությունը՝ 6մ/վ: Ոռոգում է Կոտայքի մարզի (8,3 հազ. հա) և Երևանի շրջակա (192 հա) հողատարածքները:

Հարկ է նշել, որ գետերը հոսում են տեղամասից ավելի քան 6,0կմ հեռավորությամբ, ջրանցքը՝ 2,0կմ, հետևաբար, հայցվող տարածքում իրականավելիք աշխատանքները որևէ կերպ չեն ազդելու և գետերի, և ջրանցքի ջրերի որակի և քանակի վրա: Երևակման շրջանում, ըստ մոտակա հանքավայրերում կատարված հիդրոերկրաբանական ուսումնասիրությունների և դիտարկումների տվյալների, գրունտային ջրերի հորիզոններ չեն հայտնաբերվել, ինչը պայմանավորված է անդեզիտաբազալտների, ինչպես նաև դրանց հիմնատակող հրաբխային խարամների խիստ ջրաթափանցելիությամբ: Տեղամասում բնական աղբյուրներ չկան:

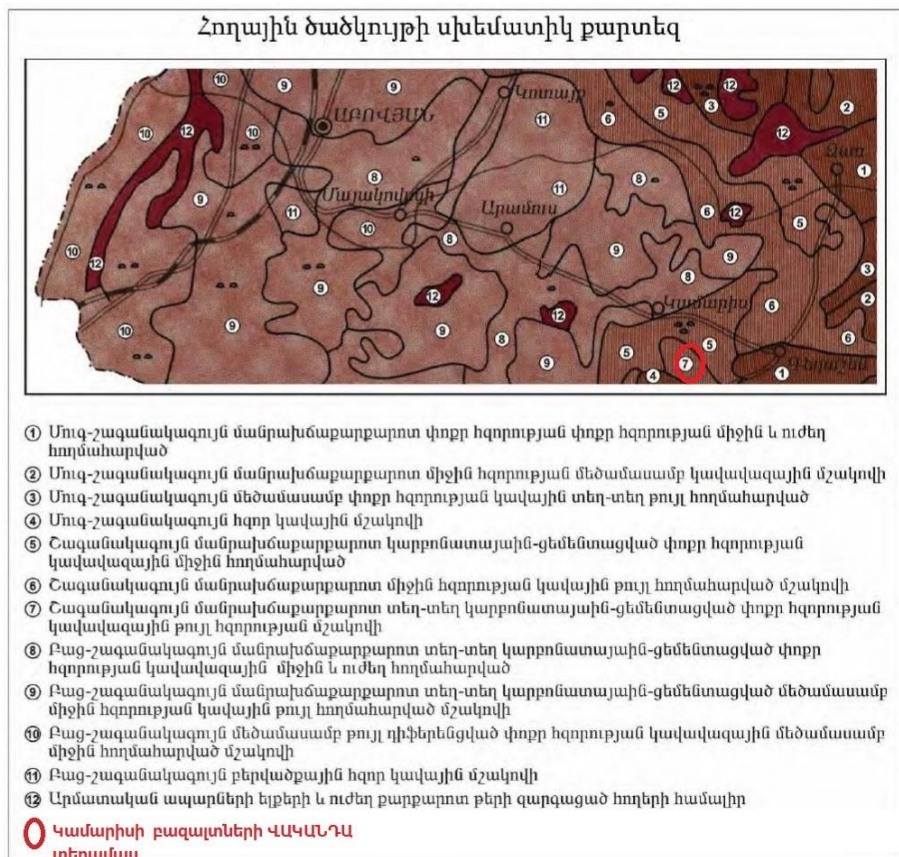
Տեղամասում ջրային ռեսուրսների բացակայությամբ պայմանավորված՝ ջրային ռեսուրսների աղտոտվածության վերաբերյալ տվյալներ չեն կարող ներկայացվել:

3.8. Հողային ռեսուրսներ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի շրջանում զարգացած են հիմնականում լեռնաշագանակագույն հողերը, որոնց ենթատիպերի տարածումը ներկայացված է ստորև նկար 10-ում: Նախալեռնային գոտում տարածված են շագանակագույն, մեծ մասամբ քարքարոտ, էրոզացված հողերը, որոնց մակերեսային քարքարոտությունը կազմում է 70.3%, որից 18.8%-ը՝ թույլ քարքարոտ, 17.0%՝ միջակ քարքարոտ, 34.5 %-ը՝ ուժեղ քարքարոտ:

Շագանակագույն հողերը ձևավորվել են տիպիկ չոր տափաստանային բուսականության տակ, հրաբխային ապարների հողմահարված նյութերի, ինչպես նաև տեղակուտակ, ողողաբերուկ և հեղեղաբերուկ գոյացումների վրա:

Հայցվող տարածքի սահմաններում տարածված շագանակագույն մանրախճաքարքարոտ տեղ-տեղ կարբոնատային-ցեմենտացված փոքր հզորության կավավազային թույլ հզորության մշակովի հողերի կլանման տարողությունը համեմատաբար ցածր է, որը պայմանավորված է հումուսի սակավ պարունակությամբ և թեթև կավավազային մեխանիկական կազմով:

Նկար 10. Հողային ծածկույթի սխեմատիկ քարտեզ

Հողերը պարունակում են մեծ քանակությամբ կարբոնատներ, որն առաջ է բերում հողերի ցեմենտացիա և քարացում: Հողը և փխրուկաբեկորային մայրատեսակը հարուստ են հողալկալի մետաղներով, ֆոսֆորական թթվով և կալիումով: Անմշակ հողերում ստրուկտուրան խոշոր կնձկային է:

Բուսահողային բերրի շերտն առկա է տեղամասի կենտրոնական համեմատաբար հարթ մասում, իսկ եզրերում թեք ռելիեֆի պայմաններում այն բացակայում է կամ գտնվում է 10-15սմ հզորության սահմաններում: Տեղամասի մակերեսը գերակշռորեն ծածկված է կավային, կավավազային դելյուվիալ առաջացումներով՝ լավային առաջացումների բեկորներով: Հայցվող տարածքում բուսահողային շերտի հզորության, տարածման սահմանների, ընդգրկող մակերեսի և այլ որակաքանակական ամփոփ տվյալներ հնարավոր կլինի ստանալ երկրաբանական ուսումնասիրության դաշտային աշխատանքների իրականացման ժամանակ:

Ընդհանրապես հողային ծածկույթի աղտոտման աղբյուրներ կարող են հանդիսանալ՝ մետաղաձուլական գործարանները, արդյունաբերական և

կենցաղային թափոնները, ժամանակակից գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը: Մարդու գործունեության արդյունքում միջավայր թափանցած ծանր մետաղների մեծ մասը կուտակվում է հողում: Գյուղատնտեսական աղտոտման հիմնական աղբյուրներն են՝ հանքային պարարտանյութերը, թունաքիմիկատները, անասնապահական համալիրները: Հանքային պարարտանյութերի կանոնների խախտման դեպքում մեծանում է հողի թթվայնությունը, փոխվում է հողային օգտագործման օրգանիզմների տեսակային կազմը, խախտվում է նյութերի շրջապտույտը, քայքայվում է հողի կառուցվածքը:

Տարածքի հողային ծածկույթի աղտոտվածության վերաբերյալ որևէ բաց տեղեկատվություն չկա. այդ տեղեկատվությունը կարող է ստացվել Ընկերության կողմից երկրաբանական ուսումնասիրություն ստանալուց հետո՝ հողերի մշտադիտարկման արդյունքներով:

Տարածքի հողային ծածկույթի աղտոտվածության վերաբերյալ նշենք, որ որևէ գործունեության արդյունքում աղտոտող նյութերի կոնցենտրացիաները չպետք է գերազանցեն ստորև բերվող աղյուսակում նշված տվյալներին:

Հողում քիմիական նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներ
(ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010թ. հունվարի 25-ի N 01-Ն հրաման)

<i>Նյութերի անվանում</i>	<i>Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, գ/կգ</i>
<i>Վանադիում</i>	<i>0,15</i>
<i>Արսեն</i>	<i>0,002</i>
<i>Կապար</i>	<i>0,032</i>
<i>Ծարիր</i>	<i>0,0045</i>
<i>Կոբալտ</i>	<i>0,005</i>
<i>Պղինձ</i>	<i>0,003</i>
<i>Նիկել</i>	<i>0,004</i>
<i>Ցինկ</i>	<i>0,023</i>
<i>Քրոմ</i>	<i>0,006</i>

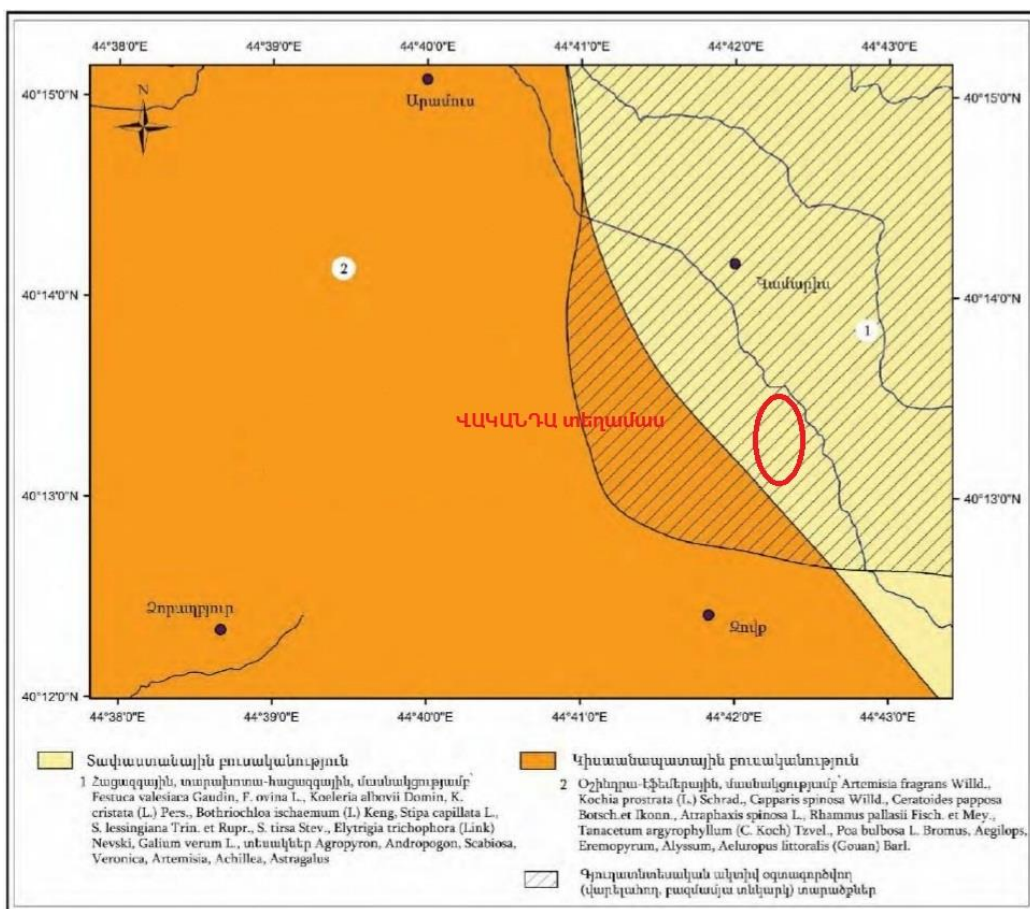
Հայցվող տարածքի տեսողական դիտարկումների արդյունքներով՝ խախտված և վերականգնված հողեր, հանված, պահեստավորված, կուտակված հողաբուսական շերտ, լցակույտեր չկան: Տարածքի մոտ 8 հա հատվածը հանդիսացել է վարելահող:

3.9. Բուսական և կենդանական աշխարհ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի շրջանի բուսական աշխարհը ներկայացված է Գեղամա և Երևանյան ֆլորիստական շրջանների միջև ընկած սահմանային, միջին բարձրության լեռնային տափաստանային զոնայի տարածքներին բնորոշ բուսականության տեսակներով, որոնցում գերակշռում են հատիկավոր և հատիկատարազգի ներկայացուցիչները՝ *Festuca valesiaca* Gaudin, *Festuca ovina* L., *Koeleria albobovii* Domin, *Koeleria cristata* (L.) Pers, *Stipa capillata* L., *Stipa tirsia* Stev.:

Աճում են նաև օշինդրա-էֆեմերային տեսակներ՝ *Artemisia Fragrans* Willd., *Kochia Prostrata* (L.) Schrad., *Capparis spinosa* Willd., *Ceratoides papposa* Botsch. Et Ikonn., *Atraphaxis spinosa* L., *Rhamnus pallasii* Fisch. Et Mey., *Tanacetum argyrophyllum* (C.Koch) Tzvel., *Poa bulbosa* L. *Bromus*, *Aegilops*, *Eremopyrum*, *Alyssum*, *Aeluropus littoralis* (Gouan) Parl.:

Ստորև ներկայացված է բուսական հիմնական տիպերի տարածման սխեմատիկ քարտեզը:

Նկար 11. Բուսական հիմնական տիպերի տարածման սխեմատիկ քարտեզ

Հայցվող ընդերքի տեղամասի տարածաշրջանում ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում գրանցված տեսակների վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով կատարվել է Կարմիր գրքերի նյութերի վերլուծություն (հիմք՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարության պաշտոնական կայքը <http://www.mnp.am/>):

Ընդհանուր առմամբ հայցվող տեղամասի տարածաշրջանում հայտնի են ՀՀ բույսերի կարմիր գրքում գրանցված հետևյալ տեսակները.

- ականթ դիոսկորեանման (*Acanthus dioscoridis* L.) – կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է, հայտնի է մեկ պոպուլյացիա, որը աճում է Հատիս լեռան ստորոտում, տարածքից ավելի քան 8կմ հեռավորության վրա,
- ձագախոտ էգինյան (*Erysimum eginense* Bornm.) – վտանգված տեսակ է, լոկալիտներից մեկը գտնվում է Զառ գյուղի մոտ, հայցվող տարածքից մոտ 6կմ հեռավորության վրա,
- գառնառվույտ լազիստանյան (*Oxytropis lazica* Boiss.) – վտանգված տեսակ է, լոկալիտներից մեկը գտնվում է Հատիս գյուղի մոտ, հայցվող տարածքից մոտ 13կմ հեռավորության վրա:

Շրջանում տարածված են միջին բարձրության լեռնային տափաստանների բնորոշ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներ: Կաթնասունները առավել մեծ քանակությամբ ներկայացված են կրծողներով, որոնց մի մասը վարում է ստորգետնյա կենսակերպ: Բազմազան է թռչնաշխարհը, հանդիպում են սպիտակախածի կեռնեխ, լեռնային խաղտտիկ և կիսասպիտակավիզ ճանճորս: Բազմաթիվ տեսակներով ներկայացված են մորեխները (սովորական իտալական մորեխ, ձիուկ, մթնաթև, ծղրիդ): Լայն տարածված են բզեզները և թիթեռները (շաղգամ, կաղամբի ճերմակաթիթեռ): Սողունների և երկկենցաղների ֆաունան աղքատիկ է: Երկկենցաղներից տարածքում հնարավոր է հանդիպել միայն Կանաչ դոդոշի (*Bufo viridis*):

Հայցվող տարածքում նախնական դիտարկումների արդյունքներով խոշոր կենդանիների և թռչունների բներ, բնադրավայրեր չեն արձանագրվել: ՀՀ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված տեսակներից տարածաշրջանում հատնի են.

- Տոնական գնայուկ (*Poecilus festinus*), նեղ սևամարմին (*Laena constricta* Khnzorian) և հայկական սևամարմին (*Armenohelops armeniacus* Nabozhenko) – հազվագյուտ տեսակներ են, հայտնաբերված է Ջրվեժ գյուղի մոտ, տեղամասից մոտ 5,5կմ հեռավորության վրա,
- Ավրորինա դեղնաթիթեռ (*Colias aurorina* Herrich-Schaffer) – խոցելի տեսակ է, հայտնաբերված է Ջրվեժ գյուղի մոտ, տեղամասից մոտ 5,5կմ հեռավորության վրա,
- Սիրիական սխտորագորտ (*Pelobates syriacus* Boettger)– խոցելի տեսակ, հանդիպում է Ջրվեժ, Առինջ, Ողջաբերդ գյուղերի շրջակայքում, տեղամասից 5-6կմ հեռավորությունների վրա,
- Երկարատու սցինկ (*Eumeces schneideri*) – խոցելի տեսակ, հայտնաբերված է Ջրվեժ գյուղի մոտ, տեղամասից մոտ 5,5կմ հեռավորության վրա,
- Ալեքսանոր առագաստաթիթեռ (*Papilio alexanor orientalis* Romanoff) - խոցելի տեսակ, դիտարկվել է Ջրվեժ գյուղի մոտ, տեղամասից մոտ 5.5կմ հեռավորության վրա,
- Կարելինի մռայլ արջաթիթեռ (*Axiopoea karelini* Ménétrés) – խոցելի տեսակ, դիտարկվել է Աբովյան քաղաքի շրջակայքում, տեղամասից մոտ 7կմ հեռավորության վրա,
- Ասիական լայնականջ չղջիկ (*Barbastella leucomelas* Gretzschmar) - խոցելի տեսակ, դիտարկվել է Աբովյան քաղաքի շրջակայքում, տեղամասից մոտ 7կմ հեռավորության վրա,
- Անդրկովկասյան կապտաթիթեռ (*Plebejus transcaucasicus*) – վտանգված տեսակ, դիտարկվել է Ջրվեժ գյուղի մոտ, տեղամասից մոտ 5,5կմ հեռավորության վրա :

Հայցվող տարածքում ՀՀ կենդանիների կարմիր գրքում գրանցված, վերը նշված կենդանական տեսակները հայցվող տարածքում չեն արձանագրվել: Ինչպես հետևում է ներկայացված տեղեկատվությունից թե բույսերի, թե կենդանիների կարմիր գրքերում գրանցված տեսակների աճելա- և ապրելավայրերը գտնվում են Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի հայցվող տարածքից զգալի հեռավորությունների վրա :

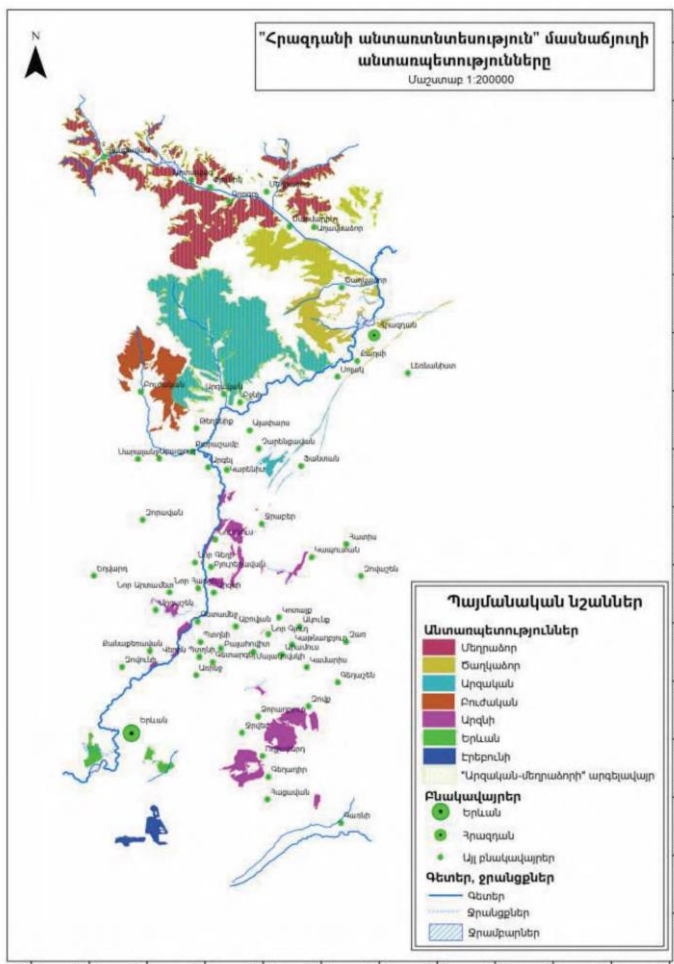
3.10. Վտանգված էկոհամակարգեր, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասը ներառված չէ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների սահմաններում : Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ չկան նաև հայցվող տեղամասին հարակից տարածքներում : Մոտակա հատուկ պահպանվող տարածքը՝ «Էրեբունի» պետական արգելոցը, գտնվում է հայցվող տարածքից ավելի քան 10կմ հեռավորության վրա :

3.11. Անտառային ռեսուրսներ

ՀՀ Կոտայքի մարզում է գտնվում Հրազդանի անտառտնտեսությունը, որը կազմավորվել է 1931 թվականին: Ընդգրկում է 7 անտառպետություններ՝ Մեղրաձորի 7187հա, Ծաղկաձորի 4003հա, Արզականի 8187հա, Բուժականի 1968հա, Արզնիի 2427հա, Երևանի 385հա և Էրեբունու 468հա: Անտառտնտեսության ընդհանուր տարածքը կազմում է 24625հա :

Անտառտնտեսության կազմում ընդգրկված անտառպետությունների և հարակից բնակավայրերի սխեմատիկ քարտեզը ներկայացված է նկար 12-ում :

Նկար 12.

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի տարածքում և շրջակայքում անտառային տարածքներ չկան: Անտառային հողեր հաշվառված չեն հայցվող տեղամասին հարակից Կամարիս, Գեղաշեն և Զովք բնակավայրերում: Ամենամոտ գտնվող՝ Զորաղբյուր բնակավայրի անտառային հողերը գտնվում են հայցվող տարածքից մոտ 7կմ հեռավորության վրա:

3.12. Բնության հուշարձաններ

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ են համարվում նաև բնության հուշարձանները: ՀՀ տարածքի բնության հուշարձանների ցանկը հաստատվել է ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N 967-Ն որոշմամբ, որից Կոտայքի մարզում հաշվառված են հետևյալները.

Հ/Հ	Բնության հուշարձանը	Գտնվելու վայրը
1.	«Անանուն» խզվածքներ	Եղվարդ ավանից հվ, ավազահանքի մոտ
2.	Թագավորանիստ խարամային կոնի պեմզաների և խարամների կոնտակտ	Եղվարդ քաղաքից 3.5 կմ դեպի հարավ
3.	«Թագավորանիստ» խարամային կոն	Եղվարդ ավանից 3 կմ հվ, Աշտարակ տանող խճուղու ձախ կողմում
4.	«Պեռլիտե փիղ» քարե քանդակ	Զարենցավան քաղաքից 2 կմ հվ, քարահանքի մոտ
5.	«Անանուն» բյուրեղային թերթաքարերի ու վերին կավճի կրաքարերի կոնտակտ	Բջնի գյուղի արևմտյան ծայրամասում
6.	«Ծակ քար» բնական թունել	Բջնի գյուղի մատույցներում, Հրազդան գետի ձախ ափին
7.	«Բազալտե երգեհոն» սյունաձև բազալտներ	Գառնի գյուղից մոտ 1.0 կմ հվ-արլ, Ազատ գետի կիրճում
8.	«Անանուն» քարայր սյունաձև բազալտներում	Գառնի գյուղից մոտ 1,0 կմ հվ-արլ, Ազատ գետի կիրճում
9.	«Անանուն» լանջային երոզիա	Ազատ գետի աջակողմյան ափերին
10.	«Անանուն» լավային ծալքեր	Գառնի գյուղից մոտ 1.0 կմ հվ-արլ, Ազատ գետի կիրճում
11.	«Անանուն» խորշեր	Գողթ գյուղից մոտ 3.0 կմ հս-արլ

12.	«Հատիս» հրաբուխ	Զովաշեն գյուղից 2.0 կմ արմ
13.	«Ավազան» հրաբխային գմբեթ	Կարենիս գյուղից 1.5 կմ հս-արլ
14.	«Կարենիս» հրաբխային գմբեթ	Կարենիս գյուղից 0.5 կմ հս-արլ
15.	«Անանուն» ապարների բնորոշ մերկացում	Նուռնուս գյուղի և Արգելի ՀԷԿ-ի միջև
16.	«Անանուն» օբսիդիանի ելքեր	Ջրաբեր գյուղից մոտ 1.5 կմ հս-արմ, Երևան-Սևան խճուղու աջ կողմում
17.	«Անանուն» քարե կուտակումներ	Քաղսի գյուղի հվ-արմ եզրին, Հրազդանի կիրճում
18.	«Գութանասար» հրաբուխ	Ֆանտան գյուղից 3 կմ հվ
19.	«Լեռնահովիտ» քարային կուտակումներ	Ֆանտան գյուղից 4-5 կմ հվ-արլ, «Թեզխարաբ» գյուղատեղիի մոտ
20.	Ձորաղբյուրի (Մանգյուսի) բրածո ֆլորա	գյուղ Ձորաղբյուր
21.	«Հաղպրտանք» աղբյուր	Հրազդան քաղաքի Վանատուր (Աթարբեկյան) թաղամասի արլ ծայրամասում, 1.5 կմ հս-արմ, ծ.մ-ից 1755 մ բարձրության վրա
22.	«Համով» աղբյուր	Ակունք գյուղի հվ-արմ ծայրամասում, եկեղեցու մոտ, ծ.մ-ից 1450 մ բարձրության վրա
23.	«Քաղցր» աղբյուր	Արգնի գյուղից 150 մ հվ-արմ, Հրազդան գետի ձախ ափին, ծ.մ-ից 1300 մ բարձրության վրա
24.	«Ձորի» աղբյուր	Գողթ գյուղից 0.3 կմ հս-արլ, Գողթ գետի աջ ափին, ծ.մ-ից 1580 մ բարձրության վրա
25.	«Ավազան» աղբյուր	Կաթնաղբյուր գյուղից 0.3 կմ հս-արլ, ծ.մ-ից 1450 մ բարձրության վրա
26.	«Սագերի» լիճ	Գեղարդ գյուղից մոտ 4 կմ հս
27.	«Վիշապա» լիճ	Գեղարդ գյուղից մոտ 4 կմ արլ
28.	«Բազմալիճք» լիճ	Սևաբերդ գյուղից մոտ 3 կմ հս
29.	«Լուսնալիճ» լիճ	Սևաբերդ գյուղից մոտ 7 կմ հս-արլ
30.	«Ողջաբերդ» բնապատմական համալիր	Ողջաբերդ գյուղի հս-արլ մասում
31.	«Ռեիկտային կրկես Քյորօղլի լեռան մոտ»	Արտավազ գյուղի մոտ
32.	«Ալպյան գորգ»	Մեղրաձոր-Ֆիոլետովո գրունտային ճանապարհի ամենաբարձր մասում (Փամբակ լեռնաշղթայի Ամպասարի

		գագաթային մասում, ծ.մ-ից 300 մ բարձրության վրա)
33.	«Թանթրվենի Տիգրանի»	Արզնի առողջարանի մոտ, Հրազդան գետի ափին, ծ.մ-ից 1350 մ բարձրության վրա

Ինչպես հետևում է ներկայացված տեղեկատվությունից, Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասում, հարակից Գեղաշեն և Կամարիս բնակավայրերում բնության հուշարձաններ հաշվառված չեն:

Բնության մոտակա հուշարձանն է Ձորաղբյուրի բրածո ֆլորան, որը գտնվում է երևակման տարածքից ավելի քան 4կմ հեռավորության վրա:

4. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

4.1. Ենթակառուցվածքներ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասը վարչական առումով ընդգրկված է ՀՀ Կոտայքի մարզի տարածքում:

Ստորև ներկայացվում է Կոտայքի մարզի վերաբերյալ ընդհանուր տվյալներն ըստ ՀՀ Վիճակագրական կոմիտեի և ըստ Կոտայքի մարզպետարանի պաշտոնական կայքէջերի տվյալների:

Տարածքը	2 076 քառ.կմ/
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը, %	7.0
Համայնքներ, 2025 թ. տարեսկզբի դրությամբ	11
Քաղաքներ	7
Գյուղեր	61
Բնակչության թվաքանակը 2025թ. տարեսկզբի դրությամբ	293,3 հազ.մարդ
այդ թվում՝	
քաղաքային	160,8 հազ.մարդ
գյուղական	132,5 հազ.մարդ
Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2024թ.,%	9,5
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2024թ.,%	54.8
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր, 2023թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ	153762,4 հա
այդ թվում՝ վարելահողեր	36 682.2 հա

Կոտայքի մարզի պատմական, աշխարհագրական տվյալները

Կոտայքի մարզն իր մեջ ընդգրկում է Հրազդանի, Չարենցավանի, Աբովյանի և Նաիրիի նախկին վարչական շրջանները: Վարչատարածքային միավորը զբաղեցնում

է պատմական Հայաստանի Այրարատ նահանգի Կոտայք, Մազազ, Նիգ, Վարաժնունիք, Արագածոտն գավառների մի մասը: Մարզկենտրոնն է Հրազդան քաղաքը:

Կոտայքի մարզը գտնվում է ՀՀ կենտրոնական մասում, ծովի մակերևույթից մոտ 1100-3100մ բարձրության վրա: Տարածքն ընդգրկում է Հրազդան գետի վերին և միջին ավազանն ու Մարմարիկ գետի ավազանն ամբողջությամբ: Հյուսիսից սահմանափակվում է Գուրանասար, իսկ հյուսիս-արևելքից՝ Հատիսի լեռնազանգվածներով: Հարավ-արևմուտքում աստիճանաբար ցածրանալով՝ ձուլվում է Արարատյան դաշտին: Կոտայքի սարավանդն ընկած է Հրազդան գետի միջին հոսանքի ձախափնյա մասից մինչև Գեղամա լեռների արևմտյան ստորոտը: Հրազդան գետի ձախակողմյան վտակների մի մասը գետնի տակ ներծծված ջրերի շնորհիվ գարնանը դուրս են ցայտում /շատ լինելու պատճառով դրանց անվանում են <<40 աղբյուր>>): Կոտայքով են հոսում նաև Գետառն ու Ագատը, որոնք ունեն ոռոգիչ նշանակություն: Ոռոգման համակարգում մեծ նշանակություն ունի Ակնա լիճը (3032մ. բարձրություն), որով ջրարբիացվում են ամառային արոտավայրերը: Հիմնական լեռնագրական միավորներն են Կոտայքի և Եղվարդի բլրաալիքային սարավանդները, Մարմարիկի վտակներով կտրտված Փամբակի լեռնաշղթայի լանջերը, Գեղամա լեռնաշղթայի լեռնաճյուղերն ու լավային հոսքերը: Տիրապետող են կիսաանապատային, լեռնատափաստանային լանդշաֆտները՝ համապատասխան բուսական և կենդանական աշխարհներով: Կլիմայական գոտին խառն է, իսկ աշխարհագրական դիրքն, ընդհանուր առմամբ, նպաստավոր : Մարզի տարածքով են անցնում Երևան-Շորժա և Հրազդան-Իջևան երկաթուղիները, իսկ մարզկենտրոնից մինչև մայրաքաղաք ընդամենը 45 կմ է: Ազգաբնակչության 97,6 %-ը հայեր են: Ազգային փոքրամասնությունները հիմնականում բաշխվում են հետևյալ կերպ՝ եզդիներ, ասորիներ, ռուսներ, քրդեր:

Կոտայքի մարզը գտնվում է ՀՀ տարածքի կենտրոնում և միակ մարզն է, որը միջպետական սահման չունի ՀՀ հարևան որևէ պետության հետ: Այն հարավ-արևմուտքից սահմանակից է մայրաքաղաքին, արևմուտքից՝ Արագածոտնի,

հյուսիսից՝ Լոռու, հյուսիս-արևելքից՝ Տավուշի, արևելքից՝ Գեղարքունիքի և հարավից՝ Արարատի մարզերին:

Մարզի տնտեսական նկարագիր

Մարզի մշտական բնակչության 52,2%-ը կազմում են տղամարդիկ, 47,8%-ը՝ կանայք:

Կոտայքի մարզի բնակչության կրթական մակարդակն ունի հետևյալ պատկերը՝ բարձրագույն կրթություն ունեցողներ՝ 12%, միջին մասնագիտական՝ 56%, նախնական մասնագիտական՝ 22%:

2024թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 10.6 %,
- գյուղատնտեսություն 8.7 %,
- շինարարություն 10.4 %,
- մանրածախ առևտուր 5.0 %,
- ծառայություններ 3.7 %:

Կոտայքի մարզը համեմատաբար զարգացած ու բազմաճյուղ տնտեսություն ունեցող մարզերից է:

Մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողն արդյունաբերությունն է: Մարզը մեծ դեր ունի էներգետիկայի ոլորտում:

Մարզի արդյունաբերության մյուս հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առավել զարգացած են հետևյալ ոլորտները.

ա) սննդամթերքի և խմիչքների արտադրություն (մսի և մսամթերքի մշակում և պահածոյացում, մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում, կաթնամթերքի, ալյուրի, խմիչքների արտադրություն, ծխախոտ-տալին արտադրատեսակների արտադրություն),

բ) ոչ մետաղական հանքային այլ արտադրատեսակների արտադրություն (ապակու և ապակե արտադրատեսակների արտադրություն, ցեմենտի արտադրություն),

- զ) հիմնական մետաղների արտադրություն, (թուջի, պողպատի և ֆեռոհամահալվածքների արտադրություն),
- դ) ոսկերչական արտադրատեսակների, ոչ թանկարժեք զարդերի արտադրություն:

Ընդերք, բնական ռեսուրսներ

Մարզը հարուստ է օգտակար հանածոների՝ ոսկու, ալյումինի, երկաթի, պերլիտի, մարմարի, գրանիտի, լիտոիդային պեմզայի, նեֆելենային սիենիտների, անդեզիտի, հրաբխային խարամների, բազալտի, քարաղի, զանազան շինարարական նյութերի և հանքային ջրերի 3 խոշոր հանքավայրերով (Հանքավան, Բջնի, Արգնի): Երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ են կատարվում բազմամետաղային, ոսկու պղինձ-մոլիբդենի, բազալտների, լիթոիդային պեմզաների և այլ օգտակար հանածոների պաշարների հաստատման և վերագնահատման ուղղությամբ: Զգալի են ջրային ռեսուրսների պաշարները (Գառնիի, Կաթնաղբյուրի, Սուլակի, Ալափարսի, Նուռնուսի, Արզականի, Գյումուշի, Մաքրավանի քաղցրահամ ջրերի աղբյուրներ), որոնք խմելու ջրով ապահովում են ոչ միայն մարզի բնակավայրերը, այլ նաև Երևան քաղաքը:

Գյուղատնտեսություն

Մարզում գործում են 36125 գյուղացիական և գյուղացիական կոլեկտիվ տնտեսություններ: Անասնաբուծությունն ու բուսաբուծությունը մարզի գյուղատնտեսության կարևորագույն ճյուղերից են: Մարզում են գործում հանրապետության 3 խոշոր՝ Լուսակերտի, Արգնու և Գետամեջի թոչնաֆաբրիկաները: Մարզում գործող անասնապահական մթերքների արտադրության վերամշակմամբ զբաղվող ձեռնարկությունների գործունեությունում արտադրանքի աճի հետ մեկտեղ զգալի ավելացել են որակյալ և մրցունակ ապրանքները մի շարք ընկերությունների («Արգնի թոչնաֆաբրիկա», «Արտաշես» ՍՊԸ, «Լուսակերտ» թոչնաֆաբրիկա, «Սավա» ՍՊԸ որոշ արտադրատեսակներ (պանիր, մուրաբաներ, ձու) արտահանվում եւ հաջողությամբ իրացվում են արտերկրում:

Մարզի անտառային տարածքները կազմում են 22969 հա, որոնք պատկանում են ՀՀ «Հայանտառ» ՊՈԱԿ «Հրազդանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղին՝ 22564 հա և ՀՀ Բնապահպանության նախարարության «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ին՝ 405հա: Մարզի անտառները լեռնային են, ունեն ընդգծված հողապաշտպան, ջրապաշտպան և կլիմայակարգավորիչ նշանակություն, ինչպես նաև աչքի են ընկնում բուսական տեսակների բազմազանությամբ: Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների (այդ թվում՝ արգելավայրեր, բնության հուշարձաններ) 2.6 %-ը (8694.3 հա) գտնվում է Կոտայքի մարզում, որը կազմում է մարզի տարածքի շուրջ 4.2%-ը:

Ճանապարհաշինություն

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային, երկաթուղային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով:

Մարզի տարածքի կենտրոնական մասով անցնում են երկրի համար առանցքային նշանակություն ունեցող Երևան–Հրազդան–Սևան ավտոմայրուղին և Երևան–Հրազդան–Իջևան երկաթգիծը:

Կոտայքի մարզի ընդհանուր օգտագործման ավտոճանապարհային ցանցի երկարությունը կազմում է 598,9 կմ, որից

Միջպետական նշանակության - 56.18 կմ

Հանրապետական նշանակության - 274.8 կմ

Մարզային (տեղական) նշանակության - 250.3 կմ

Կոտայքի մարզում բնական աղետներից առավել վտանգ են ներկայացնում երկրաշարժերը, սողանքները, սելավները, գարնանային վարարումների հետևանքով առաջացած ջրհեղեղները, քարաթափվածքները, ուժեղ քամիները, կարկուտը, ցրտահարությունը, մերկասառույցը, ձնաբուքը, մառախուղը, երաշտները և անտառային հրդեհները: Մարզի տարածքում ավտոճանապարհներին սպառնացող քարաթափումները գտնվում են Երևան–Սևան մայրուղու 37-րդ կմ, Հրազդան–Բջնի,

Չարենցավան-Արգել, Արգնի-Նոր Գեղի, Ողջաբերդ-Գառնի-Գեղարդ հատվածներում, առկա սողանքային գոտիներից առավել ակտիվ և վտանգավոր գոտիները գտնվում են հիմնականում Ողջաբերդի, Հացավանի, Հանքավանի տարածքներում:

Տրանսպորտ

Մարզի ավտոճանապարհներին զգալի է նաև տարանցիկ երթուղիների թիվը: Մարզում բեռնափոխադրումները և ուղևորափոխադրումները հիմնականում իրականացվում են ավտոմոբիլային և երկաթուղային տրանսպորտի միջոցով: Ավտոմոբիլային փոխադրումները մարզում կազմում են ընդհանուր փոխադրումների շուրջ 95%-ը, ինչով և պայմանավորված է ավտոմոբիլային ճանապարհների գերակա դերը տնտեսությունում:

Մարզում գործում են ավտոբուսային և միկրոավտոբուսային 38 ներմարզային երթուղիներ, որոնցում շահագործման են ընդգրկված շուրջ 115 տրանսպորտային միջոցներ:

Մարզում բնակվող ազգային փոքրամասնություններ

Մարզի 42 համայնքներում բնակվում են ռուս, եզդի, քուրդ, ասորի, հույն և այլ ազգերի ներկայացուցիչներ:

Կապ և այլ ենթակառուցվածքներ

Մարզի տարածքում բջջային հեռախոսակապը և շարժական ինտերնետ կապը ապահովվում է հանրապետություն գործող բոլոր օպերատորների կողմից: Մարզի բնակավայրերը 100%-ով ապահովված են ինտերնետ ծածկույթով: Ինտերնետի որակը հիմնականում բավարար է:

Մարզում լարային հեռախոսակապ ապահովում են Թիմը և Ռոստելեկոմը՝ 48 համայնքներում: Մարզի բնակավայրերում գործում են «Հայփոստ» ՓԲԸ-ի 66 փոստային բաժանմունքներ:

Մարզի բոլոր համայնքների բնակչությունը հնարավորություն ունի բավարար որակով ընդունելու 10-ից ավելի հեռուստաալիք: Մարզի ամբողջ տարածքն ընդգրկված է թվային հեռուստահաղորդումների ծածկույթում: Հեռարձակվում է նաև Հանրային ռադիոն, որը հասանելի է մարզի բոլոր բնակավայրերում:

Մարզի համայնքներում ջրամատակարարումն իրականացվում է բաց աղբյուրներից, կապտածներից՝ ինքնահոս և մեխանիկական եղանակներով: Չնայած կատարված աշխատանքներին, կան դեռևս լուծում պահանջող հիմնախնդիրներ՝ Լեռնանիստ համայնքը չունի ջրամատակարարման ցանց:

Մարզի 29 համայնքներում գոյություն ունեն կոյուղու հեռացման գործող համակարգեր, որոնք սպասարկում են մարզի բնակչության 53%-ին: Ներկայումս մարզի կոյուղու համակարգ ունեցող բոլոր բնակավայրերի կոյուղագծերը գտնվում են անմխիթար վիճակում և միացված են հոսող գետերին, ջրամբարներին:

Հրազդանի տարածաշրջանում առկա է կեղտաջրերի մաքրման չգործող կայան, որը մինչև 1992թ-ը իրականացրել է Ծաղկաձորի, Հանքավանի և Հրազդանի կոյուղաջրերի կենսաբանական մաքրում:

Մարզով են անցնում մագիստրալ գազատարեր, առկա են գազի ստորգետնյա պահեստարաններ: Գազաֆիկացված բնակավայրերում ապրում է մարզիբնակչության 98,6%-ը: Կոտայքի մարզի գազի բաշխիչ ցանցի միագիծ երկարությունը կազմում է ավելի քան 1060 կմ:

4.2.Հողերի տնտեսական յուրացման բնութագիր

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի տարածքը ներառված է Աբովյան խոշորացված համայնքի Կամարիս բնակավայրի վարչական տարածքում:

Գյուղը գտնվում է ք. Աբովյանից 10 կմ արևելք, Գեղամա լեռնաշղթայի արևմտյան ստորոտին: Նախկինում կոչվել է Գյամրեզ: Բնակիչների նախնիները եկել են Խոյից ու Բայազետից՝ 1829 թ-ին և Մակուից՝ 1879 թ-ին:

Բնակավայրը գտնվում է ծովի մակերևույթից 1530մ բարձրության վրա, հեռավորությունը մարզկենտրոնից կազմում է 45կմ: Կամարիս բնակավայրի վարչական տարածքը, ըստ ՀՀ Կադաստրի Կոմիտեի տվյալների, 03.11.2020թ. դրությամբ կազմում է 3768,01 հա, որից գյուղատնտեսական նշանակություն ունեն 3545,22 հա-ը, բնակավայրերը զբաղեցնում են 128,80 հա, արդյունաբերական, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության օբյեկտները՝ 58,99 հա,

էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի և կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտները՝ 3,68 հա, հատուկ պահպանվող տարածքները՝ 15,52 հա, ջրային հողերը՝ 15,80 հա: Պետական սեփականություն հանդիսացող հողերը կազմում են ` 1278,22 հա:

Ըստ մարզպետարանի կայքէջի տվյալների՝ Կամարիսի բնակչությունը 2025թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 2401մարդ:

Գյուղում գործում են՝ 1 դպրոց, 1 մանկապարտեզ, 1 մշակույթի տուն, 1 գրադարան:

Բնակչությունը զբաղվում է անասնապահությամբ, մեղվաբուծությամբ, ծխախոտագործությամբ և հացահատիկի մշակությամբ, գործում են սննդամթերքի, քարի մշակման, հանքարդյունահանման և արտադրական կազմակերպություններ: Անհատ ձեռնարկատերերի կողմից կազմակերպվում են հացի և թարմ ալյուրե հրուշակեղենի, մետաղապլաստե դռների ու լուսամուտների և այլ արտադրություններ: Արտադրված արտադրանքի սպառման հիմնական շուկան Հայաստանի Հանրապետությունն է: Բնակավայրում զարգանում են առևտրի և սպասարկման փոքր և միջին կայուն ձևերը: Բնակչության հիմնական զբաղմունքը գյուղատնտեսությունը, անասնապահությունը, արտադրությունը, մատուցվող ծառայություններն ու առևտուրն է:

4.3.Պատմության և մշակութային հուշարձաններ

ՀՀ կառավարության 2003 թվականի դեկտեմբերի 24-ի N1793-Ն և 2007 թվականի մարտի 15-ի թիվ 385-Ն որոշումներով հաստատվել է ՀՀ Կոտայքի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը: Ցանկում ներառված է Կամարիս բնակավայրի տարածքում գտնվող ընդամենը 32 հուշարձան (10 միավոր):

Կամարիս բնակավայրի տարածքում նշված են պատմության և մշակույթի հետևյալ հուշարձանները.

հուշարձան	Ժամանակաշրջանը	վայր, հասցե
Ամրոց «Կուղե»	միջնադար	գյուղից 6 կմ հվ-ան
Ամրոց	Ք.ա. 3-1 հազ.	գյուղից հվ-ամ
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 3-1 հազ.	
Բնակատեղի	Ք.ա. 3-2 հազ.	գյուղի ամ կողմում
Գերեզմանոց	18-19 դդ.	գյուղի մեջ
Խաչքար	18 դ.	գերեզմանոցում
Գերեզմանոց	12-20 դդ.	գյուղի հվ-ամ մասում
Մատուռ Կիրակնամուտ	15-17 դդ.	
Մատուռ Սբ. Աստվածածին	1258 թ.	
Խաչքար	10-11 դդ.	
Խաչքար	10-11 դդ.	
Խաչքար	10-11 դդ.	
Խաչքար	10-11 դդ.	
Խաչքար		
Խաչքար	12 դ.	մատուռի մոտ
Խաչքար	13 դ.	մատուռի մոտ
Խաչքար	16-17 դդ.	
Մատուռ Կամարակույս	19 դ.	
Գյուղատեղի	ուշ միջնադար	գյուղի հվ-ան ծայրին
Մատուռ Սբ. Ավետարան	ուշ միջնադար	գյուղի հվ-ան ծայրին
Եկեղեցի Սբ. Հակոբ	17 դ.	«Քյալաֆա» վայրում
Եկեղեցի Սբ. Հովհաննես	1832 թ.	գյուղում
Զանգակատուն	19 դ.	կից է եկեղեցուն հս-ից
Խաչքար Խանաղի	1631 թ.	ագուցված է եկեղեցու ան ճակատին
Խաչքար	17 դ.	ագուցված է եկեղեցու ան ճակատին
Խաչքար	17 դ.	ագուցված է եկեղեցու ամ ճակատին
Խաչքար	17 դ.	ագուցված է եկեղեցու ամ ճակատին

հուշարձան	Ժամանակաշրջանը	վայր, հասցե
Խաչքար	17 դ.	ագուցված է եկեղեցու ամ ճակատին
Խաչքար Անախաթունի	17 դ.	ագուցված է եկեղեցու ամ ճակատին
Հուշակոթող Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածներին	1976 թ.	գյուղի մեջ
Մատուռ Թուխ Մանուկ		գյուղի ծայրին, ճանապարհից աջ
Խաչքար	16-17 դդ.	

Հայցվող տարածքի և պատմության, մշակույթի հուշարձանների տարածքների միջև հեռավորությունը կազմում է նվազագույնը 0,6կմ: Հուշարձանների տեղադիրքերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ծրագրի իրականացման տարածքի հետ այս հուշարձանները որևէ անչություն չունեն և որևէ կերպ ազեցություն կրել չեն կարող:

Երկրաբանական ուսումնասիրության համար հայցվող տարածքում, այնպես էլ դրա սահմաններին մոտ (նվազագույնը 0,6կմ) պատմամշակութային հուշարձաններ և հնագիտական արժեքներ հայտնի չեն:

4.4 Տեղեկատվություն հանրության ծանուցման, հանրային լսումների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նախնական համաձայնության վերաբերյալ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի ուսումնասիրության աշխատանքների ծրագիրը և դրա շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման մոտեցումները ներկայացվել է ազդակիր համայնքի բնակիչներին:

Ընկերության ներկայացուցիչների կողմից հնարավորինս մանրամասնորեն տրվել է նախատեսվող գործունեության բնութագիրը՝ երկրաբանական ուսումնասիրության դաշտային հիմնական աշխատանքները, օգտագործվող բնական ռեսուրսները ու նյութերը, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, քննարկվել է շարունակվող աշխատանքներում բնակիչների ներգրավման հարցը:

Ազդակիր համայնքի բնակիչները ընդհանուր առմամբ դրական են վերաբերվել նախատեսվող գործունեությանը: Ընկերության ներկայացրած նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ ստացվել է տեղական ինքնակառավարման մարմինների նախնական համաձայնությունը:

Այս պայմաններում հանքարդյունաբերության զարգացումը կարող է որոշակի դերակատարում ունենալ տնտեսական զարգացման գործընթացում: Սակայն դա հնարավոր է միայն հարակից համայնքների բնական միջավայրին չվնասելու պայմանով:

5.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՊՈՏԵՆՑԻԱԼ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ

ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացման ընթացքում որոշակի ազդեցություններ են դրսևորվելու մթնոլորտի, ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության վրա:

Մթնոլորտային օդ.

Մեքենաների տեղաշարժի, փորձնական բացահանքի անցման և հորատանցքերի հորատման ժամանակ տեղի է ունենալու վնասակար գազերի աննշան արտանետում: Փոշեգոյացում կարող է լինել շատ փոքր՝ կապված տրանսպորտի շարժի հետ: Ընդամենը մոտ 1 ամսվա տևողությամբ դաշտային աշխատանքները կարելի է կազմակերպել խոնավ եղանակին և ավտոտրանսպորտի շարժով փոշի չառաջացնել: Բուն տեղամասում հորատման ժամանակ ևս փոշեառաջացում չի լինի:

Աշխատանքների իրականացման ժամանակ ընկերությունը առաջնորդվելու է ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշմամբ, համաձայն որի ածխածնի օքսիդի, ազոտի օքսիդի (երկօքսիդի հաշվարկով), մրի և ծծմբային անհիդրիդի սահմանային թույլատրելի խտությունները (ՍԹԿ) համապատասխանաբար կազմում է 0.8 մգ/մ³, 0.015 մգ/մ³, 0.3 մգ/մ³ և 0.05 մգ/մ³:

Ներգրավվող տեխնիկական միջոցների սահմանափակ քանակները հաշվի առնելով՝ նախնական հաշվարկների համաձայն, երևակման տարածքում վնասակար գազերի (ազոտի օքսիդ, ածխածնի երկօքսիդ, մուր) առավելագույն կոնցենտրացիաները չեն գերազանցելու նորմատիվային փաստաթղթերով ամրագրված սահմանային թույլատրելի խտությունները:

Սանիտարա - պաշտպանիչ գոտի (ԱՊԳ)

Համաձայն ՀՀՇՆ 31-04.01-2024 «Արտադրական և հասարակական նշանակության շենքերի ու շինությունների սանիտարապաշտպանական գոտիներ և սանիտարական դասակարգում» շինարարական նորմերի՝ ոչմետաղական հանքերի

համար ՄՊԳ-ն կազմում է 100մ, իսկ երկրաբանական ուսումնասիրությունների իրականացման համար սանիտարապաշտպանիչ գոտիներ նախատեսված չեն: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ մոտակա բնակավայրը գտնվում է նվազագույնը 0,5կմ հեռավորության վրա, հատուկ միջոցառումներ ՄՊԳ կազմակերպման նպատակով չեն նախատեսվում:

Ջրային ավազան.

Ջրային ռեսուրսների աղտոտում տեղի չի ունենա, քանի որ տեղամասի տարածքում մակերևութային ջրային հոսքեր չկան, իսկ երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների տեխնոլոգիայով արտահոսքեր չեն նախատեսվում: Հորատման անհրաժեշտ ջրամատակարարման կազմակերպումը կիրականացվի հորատման ծառայություն մատուցող ընկերության կողմից, ըստ անհրաժեշտության տարածք կրերվի բաքերով՝ ջրօգտագործման թույլտվություն ունեցող որևէ ընկերության միջոցով: Աշխատանքների ընթացքում ջրային ավազանի աղտոտում չի սպասվում. ջուրը կօգտագործվի շրջանառու փակ համակարգով:

Հողային ծածկույթ.

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում հողերի աղտոտման կանխարգելման, ինչպես նաև լեռնային փորվածքներով խաթարված տարածքների ռեկուլտիվացման համար անհրաժեշտ է իրականացնել որոշակի միջոցառումներ: Երկրաբանական աշխատանքների ընթացքում հողերի աղտոտում չի լինելու: Երկրաբանական աշխատանքների ընթացքում հողերի աղտոտման կանխարգելման, ինչպես նաև լեռնային փորվածքներով խաթարված տարածքների վերականգնման համար անհրաժեշտ միջոցառումները ընկերության կողմից կձեռնարկվեն անհապաղ:

Ռեկուլտիվացման է ենթակա մոտ 80մ² մակերեսով բացահանքի մակերեսը:

Ընդհանուր մոտ 80մ² մակերեսով բացահանքի անցման ժամանակ այդ տարածքից տեղահանվելու է մոտ 2մ հզորությամբ հողմահարման շերտ, որի ծավալը կկազմի $2\text{մ} \times 80\text{մ}^2 = 160\text{մ}^3$: Փորձնական բացահանքի անցման տեղադիրքը պետք է որոշվի միայն դաշտային աշխատանքների վերջին փուլում՝ հորատման

աշխատանքների ամփոփումից հետո և այդ հանգամանքով պայմանավորված՝ դեռևս հնարավոր չէ նշել այն ծածկող հողաբուսական շերտի սպասվող հզորությունը: Հայցվող տարածքի մակերեսին բուսահողային բերրի շերտն առկա է տեղամասի կենտրոնական համեմատաբար հարթ մասում, իսկ եզրերում թեք ռելիեֆի պայմաններում այն բացակայում է կամ գտնվում է 10-15սմ հզորության սահմաններում: Տեղամասի մակերեսը գերակշռորեն ծածկված է կավային, կավավազային դելյուվիալ առաջացումներով՝ լավային առաջացումների բեկորներով: Ըստ երևույթին բացահանքը կանցվի տեղամասի թեք լանջերով, հնարավորինս մերկացած որևէ հատվածում, որտեղ հնարավոր է լինի միջինը 10 սմ հզորությամբ (8մ³) հողաբուսական շերտ, որը փորվածքի մակերեսից կհեռացվի և փորվածքի մի կողմում կտեղադրվի հանված մակաբացման ապարներից և օգտակար հանածոյից առանձին: Դա կօգտագործվի բացահանքի ռեկուլտիվացման համար:

Հողմահարման շերտը հետ կլցվի փորձնական բացահանք, կծածկվի հողաբուսական շերտով և կռեկուլտիվացվի:

Երկրաբանական աշխատանքների ընթացքում հողերի աղտոտում չի լինելու:

Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշման, պահպանման, նպատակային և արդյունավետ օգտագործման հարցերով ընկերությունն առաջնորդվելու է ՀՀ կառավարության 02.11.2017թ.-ի N1404-Ն և 2011թ.-ի սեպտեմբերի 8-ի N1396-Ն որոշումներով սահմանված պահանջներով: Բացահանքի անցման և հետլցման ժամկետը նախատեսվում է մինչև 10 օր, ուստի բացահանքի մակերևույթից հանված հողմահարված վերին շերտը, որը հանվել և կուտակվել է փորվածքի անմիջական հարևանությամբ՝ առանձին, այդ կարճ ժամանակահատվածում պահպանման լրացուցիչ միջոցառումների կարիք չի ունենա:

Նախագծով նախատեսվում է խախտված հողերի լեռնատեխնիկական վերականգնման միջոցառումներ՝ բացահանքի լցում, նույն տեղից հանված հողաբուսային շերտով ծածկում, հարթեցում և ամրացում և կենսաբանական վերականգնման միջոցառումներ:

Հողմահարման շերտը փորձնական բացահանքի տարածք վերադարձնելը կկատարվի էքսկավատորի միջոցով, որի ծախսերը ներառված են փորձնական հանույթի ծախսերում:

Ռեկուլտիվացման աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկումն իրականացվել է ՀՀ Կառավարության 18.08.2021թ. թիվ 1352-Ն որոշումով սահմանված կարգով:

ՌԵԿՈՒԼՏԻՎԱՑԻՈՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՀԱՇՎԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿ

Տեխնիկական վերականգնման աշխատանքների արժեքի կառուցվածքը ներկայացվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$U = \Sigma \bar{O} + \bar{C} + Z + \bar{O}_n + \bar{O}_u$$

որտեղ՝

U – աշխատանքների արժեքն է

$\Sigma \bar{O}$ – ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների բոլոր միջոցառումների ծախսերի հանրագումարն է

$\bar{C}$ – ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների կատարման համար նախատեսված շահույթն է

Z – ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների կատարման համար նախատեսված հարկերն են

$\bar{O}_n$ – ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախագծման ծախսերն են

$\bar{O}_u$ – ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների մեղմացման միջոցառումների ծախսերն են:

Աշխատանքների արժեքի մեջ մտնող բոլոր միջոցառումների ծախսերը, ելնելով շինարարական և այլ նորմաներից, խմբավորվում են հետևյալ կառուցվածքով՝

$$\Sigma \bar{O} = \bar{O}_1 + \bar{O}_2 + \bar{O}_3$$

որտեղ՝

$\bar{O}_1$ – ուղղակի ծախսերն են

$\bar{O}_2$ – անուղղակի ծախսերն են

$\bar{O}_3$ – այլ ծախսերն են:

$$\bar{O}_1 = U_1 + U_2 + U_3$$

որտեղ՝

Ա₂ - հողերի ռեկուլտիվացման աշխատանքների հիմնական բանվորների աշխատավարձն է

Ն - նյութերի, կառուցվածքների և պատրաստվածքների արժեքն է

Մ - մեքենաների, մեխանիզմների շահագործման ծախսերն են

1. Աշխատավարձ

$$A_2 = S \times T \times Q$$

S - աշխատատարությունը, մարդ/ժամ – 80մ² (ամբողջ ծավալը) : 8մ² (միավոր աշխատաժամի նորմը) = 10 մարդ/ժամ կամ 2 մարդ/օր: Նախատեսվում է աշխատանքներում ներգրավել 2 մարդ:

T – մեկ ժամվա դրույքը – (90հազ. դրամ : 173.1 = 520 դրամ)

Q – պայմանները հաշվի առնող գործակից – 1.3

$$A_2 = 10 \text{ մարդ/ժամ} \times 520 \text{ դրամ} \times 1.3 = 6760 \text{ դրամ}$$

2. Նյութերի արժեքը

$$\text{Մետաղյա բահ} - 2 \text{ հատ} \times 1000 \text{ դրամ} = 2000 \text{ դրամ}$$

3. Մեքենաների և մեխանիզմների շահագործման արժեք

Մ-աշխատանքների տեխնիկական փուլի մեքենաների և մեխանիզմների շահագործման արժեքն է:

Աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է մեկ մարդատար մեքենա 1 օր տևողությամբ:

Մ = Ժ x Ա, որտեղ Մ - մեքենայի շահագործման արժեքն է, Ժ – մեքենային աշխատանքի ժամանակը (8 ժամ), Ա – մեկ մեքենա/ժամի արժեքը (1200դրամ)

$$M = 8 \text{ ժամ} \times 1200 \text{ դրամ} = 9600 \text{ դրամ}$$

4. Անուղղակի ծախսեր

$$A\bar{O} = \text{ՈԻԾ} \times 5.3\% = (6760 \text{ դրամ} + 2000 \text{ դրամ} + 9600 \text{ դրամ}) \times 5.3\% = 973 \text{ դրամ}$$

5. Շահույթ

$$\bar{O} = (\text{ՈԻԾ} + A\bar{O}) \times 10\% = (18360 \text{ դրամ} + 973 \text{ դրամ}) \times 10\% = 1933 \text{ դրամ}$$

6. Այլ ծախսեր

$$A = \bar{O} + \bar{Q} + L$$

Տվյալ աշխատանքների կատարումը այլ ծախսեր չի նախատեսում:

Կենսաբանական վերականգնման ծախսեր

Հարթեցումից հետո կատարվում է փխրուն ապարների պարարտացում բնական օրգանական պարարտանյութերով՝ օրինակ, հայկական ORWAKO ընկերության արտադրության կենսահումուսով, այնուհետև՝ տարածքին բնորոշ բուսատեսակների սերմերի ցանք:

1. Աշխատավարձ

$$U_2 = S \times \Gamma \times \Phi$$

S - աշխատատարությունը, մարդ/ժամ – 80մ² (ամբողջ ծավալը) : 40մ² (միավոր աշխատաժամի նորմը) = 2մարդ/ժամ: Նախատեսվում է աշխատանքներում ներգրավել 1 մարդ:

Γ – մեկ ժամվա դրույքը – (250հազ. դրամ : 173.1 = 1444 դրամ)

Φ – պայմանները հաշվի առնող գործակից – 1.3

$$U_2 = 2\text{մարդ/ժամ} \times 1444\text{դրամ} \times 1.3 = 3755 \text{ դրամ}$$

2. Նյութերի արժեքը

Մետաղյա փոցի – 1 հատ x 2000դրամ = 2 000դրամ

Սերմ-1կգ x 2000դրամ = 2 000դրամ

Պարարտանյութ-10կգ x 120դրամ = 1200դրամ,

Նյութերի ընդհանուր արժեքը՝ 5200դրամ:

3. Մեքենաների և մեխանիզմների շահագործման արժեք

Մ-աշխատանքների կենսաբանական փուլի մեքենաների և մեխանիզմների շահագործման արժեքն է:

Աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է մեկ մարդատար մեքենա 12 օր տևողությամբ:

Մ = Ժ x Ա, որտեղ Մ - մեքենայի շահագործման արժեքն է, Ժ – մեքենայի աշխատանքի ժամանակը (2 ժամ), Ա – մեկ մեքենա/ժամի արժեքը (1200դրամ)

$$M = 2\text{ժամ} \times 1200\text{դրամ} = 2400\text{դրամ}$$

4. Անուղղակի ծախսեր

$$ԱԾ = ՈԻԾ \times 5.3\% = (3755\text{դրամ} + 5200\text{դրամ} + 2400\text{դրամ}) \times 5.3\% = 602\text{դրամ}$$

5. Շահույթ

$$\mathcal{C} = (\text{ՈԻԾ} + \text{ԱԾ}) \times 10\% = (11355 \text{դրամ} + 602 \text{դրամ}) \times 10\% = 1195 \text{դրամ}$$

6. Այլ ծախսեր

$$\text{Ա} = \mathcal{C} + \mathcal{Q} + \text{Լ}$$

Տվյալ աշխատանքների կատարումը այլ ծախսեր չի նախատեսում:

Ձև N 1

Ընդերքօգտագործողը՝ **ԻՆՖՐԱՐՈՈՒՂ ՍՊԸ**
 Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների անվանումը և իրականացման վայրը՝ **Արուվյան համայնք**
 Օբյեկտի անվանումը՝ **ՀՀ Կոտայքի մարզի Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամաս**

Հ Ա Շ Վ Ա Ր Կ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐԺԵՔԻ

20 թ.

Հ/հ	Հիմնա-վորում	Աշխատանքների և ծախսերի անվանումը	Զափման միավորը	Ծավալը, մ ²	Արժեքը, դրամ	
					Միավորի	Ընդհանուր
1	2	3	4	5	6	7
1.	1	Աշխատավարձ	դրամ			10515
2.	2	Նյութեր	դրամ			7200
3.	3	Տրանսպորտային ծախսեր	դրամ			12000
4.	4	Անուղղակի ծախսեր, 5,3%	դրամ			1575
5.	5	Շահույթ, 10%	դրամ			3129
6	6	ԱԱՀ, 20%				6884
Ընդամենը				80	516	41303

Ընդերքօգտագործողի (նախագծող/նախագծային ինստիտուտ) պատասխանատու ներկայացուցիչը

(ազգանունը, անունը, հայրանունը)

(պաշտոնը, ստորագրությունը)

Բուսական և կենդանական աշխարհ

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների բացասական ազդեցությունը տարածքի բուսական և կենդանական աշխարհի վրա գրեթե զրոյական է: Ինչպես արդեն ներկայացվել է («Բուսական և կենդանական աշխարհը» բաժին)՝ երևակման տարածքը խոտածածկ է, չկան անտառապատ տարածքներ: Երևակման և հարակից տարածքներում բուսականությունը ներկայացված է Գեղամա և Երևանյան ֆլորիստական շրջանների միջև ընկած սահմանային, միջին բարձրության լեռնային տափաստանային զոնայի տարածքներին բնորոշ բուսականության տեսակներով, որոնցում գերակշռում են հատիկավոր և հատիկատարազգի ներկայացուցիչները: Կենդանիների բներ, որջեր չեն դիտարկվել:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների վրա ազդեցությունների դրսևորում չի նախատեսվում, քանի որ մոտակա հատուկ պահպանվող տարածքը՝ «Էրեբունի» պետական արգելոցը, գտնվում է հայցվող տարածքից ավելի քան 10կմ հեռավորության վրա :

Հայցվող տարածքում բնության հուշարձաններ հաշվառված չեն: Բնության մոտակա հուշարձանն է Ձորաղբյուրի բրածո ֆլորան, որը գտնվում է երևակման տարածքից մոտ 4կմ հեռավորության վրա: Այստեղ ևս ազդեցությունների դրսևորում չի նախատեսվում:

Աղտոտում ընդերքօգտագործման թափոններով

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ժամանակ Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի տարածքում փորձնական բացահանքի արդյունահանման ընթացքում առաջանալու է մակաբացման փուխր ապարների և անդեզիտաբազալտների հողմահարման շերտի կազմով մակաբացման զանգված՝ մոտ 160մ³ ծավալով:

Համաձայն ՀՀ Բնապահպանության նախարարի 26.10.2006թ.-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գոյացող արտադրության /այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման/ և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N342-

Ն Որոշման՝ մակաբացման ապարները հանդիսանում են փխրուն մակաբացման ապարներ և դասակարգվում են 34000120 01 99 5 ծածկագրով:

Այս մակաբացման զանգվածը իներտ է, ոչ վտանգավոր, չի կարող ենթարկվել էական ֆիզիկական, քիմիական կամ կենսաբանական վերափոխումների:

Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտ չի ստեղծվելու, քանի որ.

- փորձնական բացահանքից հանված մակաբացման փուխր ապարների և հողմահարման շերտի զանգվածը, թարմ անդեզիտաբազալտների հանույթից հետո, հետ է լցվելու բացահանքի տարածք, կատարվելու է հարթեցում, ամրացում և ռեկուլտիվացիա,
- տեխնիկական միջոցների սպասարկումը կատարվելու է հարակից բնակավայրերի մասնագիտացված կետերի տարածքում, որտեղ ապահովված են անհրաժեշտ պայմանները քսայուղերի, յուղերի, տարատեսակ նավթամթերքների անվտանգ պահման և գործածման համար :

Աշխատանքների ընթացքում առաջանալու է չտեսակավորված կենցաղային աղբ (օրական 10կգ-ից ոչ ավել), որը ներկայացված է ապակու, թղթի, կտորի, սննդի մնացորդներից և պոլիմերներից: Թափոնը հաշվառված է 91200400 01 00 4 ծածկագրով՝ որպես «Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)»: Մինչև 1 ամիս տևողությամբ դաշտային աշխատանքների ընթացքում առաջացած կենցաղային աղբը հավաքվելու է հատուկ անթափանց մինչև 50լ ծավալով տարողություններում, աղբահանության պայմանագիր է կնքվելու մոտակա Կամարիս բնակավայրում գործող աղբահանություն իրականացնող օպերատորի հետ, հաշվարկվելու և վճարվելու է աղբահանության վճար:

Սոցիալական ազդեցությունը և ռիսկերը

Նախատեսվող գործունեությունն այս փուլում էական ազդեցություն չի ունենա համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի վրա: Հետագայում՝ հնարավոր հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման դեպքում, Ընկերությունը

համայնքում լրացուցիչ սոցիալ-տնտեսական օժանդակության ծրագրերի կմասնակցի:

Աղմուկ և թրթռումներ

Ծրագրավորվող աշխատանքների անբարենպաստ ներգործություն ունեցող գործոններից մեկը կարող է լինել առաջացող աղմուկը: Համաձայն «ՀՀՇՆ22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» շինարարական նորմեր»-ի՝ արտադրական կազմակերպությունների մշտական աշխատատեղերով սենքեր, մշտական աշխատատեղերով կազմակերպությունների տարածքների համար ձայնի թույլատրելի համարժեք մակարդակը կազմում է 80դԲա, առավելագույնը՝ 95 դԲԱ: Նախնական հաշվարկներով աշխատանքների ժամանակ առավելագույնը առաջանալու է 60-65դԲԱ աղմուկ:

Բնակելի տարածքում աղմուկի մակարդակի նորման կազմում է 45 դԲԱ:

Աղմուկի մակարդակը աղմուկից պաշտպանող տարածքի հաշվարկային կետում որոշվում է՝

LAտար = LAէկվ - ΔLAհեռ - ΔLAէկր - ΔLAկանաչ

Որտեղ՝

ΔLAէկվ - աղմուկի աղբյուրի ձայնային բնութագիրը, LAէկվ=60դԲԱ

ΔLAհեռ - աղմուկի մակարդակի նվազումը հաշվարկային կետի և աղմուկի աղբյուրի միջև հեռավորությունից կախված

ΔLAհեռ 500մ-ի վրա կազմում է 30դԲԱ

ΔLAէկր - աղմուկի մակարդակի նվազումը էկրանով:

ΔLAէկր = 14դԲԱ տեղամասի տարածքը տվյալ դեպքում ծառայում է որպես էկրան:

LAկանաչ - աղմուկի մակարդակի նվազումը կանաչ գոտիով, ΔLAկանաչ=0դԲԱ

Աղմուկի մակարդակը սանիտարա-պաշտպանիչ գոտու սահմանին կկազմի՝ LAտար = LAէկվ - LAտար = LAէկվ - ΔLAհեռ - ΔLAէկր - ΔLAկանաչ = 60 - 30 - 14 = 16դԲԱ

Հաշվի առնելով աշխատող մեխանիզմների տեսակները, աշխատանքների բնույթը, բնակավայրերից առկա նվազագույնը 0,5կմ հեռավորությունը, ինչպես նաև

բոլոր տեխնիկական միջոցների միաժամանակ չաշխատելու հանգամանքը, աղմուկի մակարդակը չի առաջացնի գերնորմատիվային ազդեցություն:

Դաշտային աշխատանքների հետ կապված առաջանալու է տրանսպորտային թրթռում (վիբրացիա), որը կապված է տեղաշարժվող տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Թրթռումների սահմանային թույլատրելի մակարդակը Z առանցքով չպետք է գերազանցի 115դԲԱ, իսկ X-Y առանցքներով՝ 112դԲԱ:

Ռելիեֆի լանջերի դեֆորմացիաներ

Տեղամասի տարածքը կենտրոնական մասում հիմնականում ունի մինչև 8-10° թեքության մեղմաթեք ռելիեֆ: Եզրերում՝ հյուսիս-արևելյան և արևմտյան մասերում լանջերի թեքությունը մեծանում է, սակայն անդեզիտաբազալտների ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունների շնորհիվ դրանք կայուն են, փլուզումներ չեն սպասվում: Տեղամասի, ինչպես նաև հարակից տարածքներում սողանքային մարմիններ չեն արձանագրվել: Համաձայն ՃՄՀԳ «Հայաստանում սողանքների տեխնիկական տեղեկագրի» տեղամասին ամենամոտ սողանքային մարմինները (KOTA-138-0210, KOTA-138-0290) գտնվում են տեղամասի տարածքից համապատասխանաբար 2.8կմ և 1.2կմ հեռավորությունների վրա: Աշխատանքների ազդեցություն սողանքների վրա չի կարող լինել:

Ստորև բերվում է շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցության նախնական գնահատական մատրիցը.

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչները	Գործողություններ	
	Բեռների, սարքավորումների և անձնակազմի տեղափոխում	Մակերեսային լեռնային փորվածքների անցում
Մթնոլորտային օդ	ցածր կարճատև	ցածր կարճատև
Ջրեր	-	-
Հողեր	ցածր կարճատև	ցածր կարճատև
Կենսաբազմազանություն	ցածր կարճատև	ցածր կարճատև
Պատմամշակութային հուշարձաններ	-	-

6.ԱՂՏՈՏՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

6.1.Նախատեսվող հիմնական միջոցառումները

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա վնասակար ազդեցության մեղմացման/վերացման նպատակով նախատեսվում են հետևյալ բնապահպանական միջոցառումները.

- Վառելիքի հիմնական լիցքավորման և քսայուղերի փոխարինման աշխատանքները կատարվելու են հարակից բնակավայրերում՝ համապատասխան ծառայություն մատուցող կայաններում:
- Աշխատանքներում ներգրավել միայն արտաթորվող թունավոր նյութերի ֆիլտրերով համալրված սարքավորումներ և մեքենաներ:
- Դաշտային աշխատանքները տևելու են մինչև 1 ամիս և կատարվելու են անձրևային օրերին, ուստի փոշենստեցման անհրաժեշտություն չի նախատեսվում :
- Կարճաժամկետ աշխատանքներում ներգրավված աշխատակիցների խմելու-կենցաղային նպատակներով անհրաժեշտ ջուրը կգնվի մոտակա որևէ գյուղի որևէ խանութից:
- Աշխատակիցների կենցաղային պայմանների ապահովման նպատակով տարածքում անվավոր վագոն-տնակի տեղադրում, որը կօգտագործվի որպես հանդերձարան և հանգստի սենյակ : Ջրցողարանի տեղադրում չի նախատեսվում՝ հաշվի առնելով ծրագրավորվող աշխատանքների փոքր ծավալները և կարճ տևողությունը :

Կենցաղային աղբի հավաքում հատուկ անթափանց տարողություններում, 50լ տարողությամբ պոլիէթիլենային պարկերում, որը կտեղափոխվի մոտակա համայնքի կողմից հատկացված աղբավայր:

- Օգտագործվող տեխնիկական միջոցների շարժիչների կարգավորում՝ աղմուկի նվազեցման, շրջանի կենդանական աշխարհի վրա բացասական ազդեցության բացառման նպատակով:

- Փորձնական բացահայտից հանված մակաբացման ապարների հետլցնում, տարածքի հարթեցում, ինչը հանդիսանում է երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների բաղկացուցիչ մաս:
- Աշխատանքների ժամանակ աղմուկի և թրթռումների վերահսկողություն : Համաձայն գործող նորմատիվ փաստաթղթերի, արտադրական կազմակերպությունների մշտական աշխատատեղերով տարածքներում աղմուկի (ձայնի) առավելագույն մակարդակը չպետք է գերազանցի 95 դԲԱ, իսկ արտադրական կազմակերպությունների մշտական աշխատատեղերում ձայնի մակարդակը չպետք է գերազանցի 80 դԲԱ: Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների տեխնոլոգիական գործընթացների հետ կապված առաջանալու է առաջին կարգի տրանսպորտային թրթռում (վիբրացիա), որը կապված է տեղաշարժվող ինքնագնաց և կցորդային մեքենաների, տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Թրթռումների սահմանային թույլատրելի մակարդակը Z առանցքով չպետք է գերազանցի 115դԲԱ, իսկ X-Y առանցքներով՝ 112դԲԱ:
- ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ.-ի թիվ 781-Ն որոշմամբ սահմանված դեպքերում՝ ըստ կիրառելիության, բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության միջոցառումների իրականացում:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ներկայացնելիս ընկերության կողմից գործունեության գնահատման հաշվետվության մեջ ներառվում և հետագայում իրականացվում են հողերում առկա օբյեկտների պահպանությանն ուղղված հետևյալ միջոցառումները՝

1) վայրի բուսատեսակների և դրանց պոպուլյացիաների վիճակի ուսումնասիրության (տեսակային կազմ, տարածվածություն, քանակ) իրականացում, որի տվյալները սահմանված կարգով տրամադրվում են բուսական աշխարհի պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության բնագավառում լիազորված պետական մարմին.

2) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ արգելված թունաքիմիկատների օգտագործման կանխարգելում:

Տեղամասում Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գրքում (այսուհետ՝ կարմիր գիրք) գրանցված տվյալ բուսական տեսակի նոր պոպուլյացիաների հայտնաբերման դեպքում դրանց պահպանության նպատակով նախատեսվում է՝

1) առանձնացնել օգտագործման նպատակով տրամադրված տարածքում պահպանվող գոտիներ, որոնք ունեն տեղական նշանակություն և անհրաժեշտ են կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների՝ սույն կետում նշված նոր պոպուլյացիաների կենսունակության ապահովման նպատակով.

2) ժամանակավորապես սահմանափակել առանձնացված պահպանվող գոտիներում տնտեսական գործունեության որոշ տեսակներ, եթե դրանք կարող են բերել նշված բուսատեսակների աճելավայրերի վիճակի վատթարացմանն ու պոպուլյացիաների կենսունակության խաթարմանը.

3) սույն կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերում նշված միջոցառումների իրականացման անհնարինության դեպքում կարմիր գրքում, որպես տվյալ բույսի աճելավայր չգրանցված տարածքներից, բույսերի բնական վերարտադրության նպատակով տեղափոխում են տնտեսական գործունեության արդյունքում ոչնչացման սպառնալիքի տակ գտնվող բույսերի առանձնյակները տվյալ տեսակի համար նպաստավոր բնակլիմայական պայմաններ ունեցող որևէ բնության հատուկ պահպանվող տարածք կամ բուսաբանական այգիների տարածք, կամ կարմիր գրքում որպես տվյալ բույսի աճելավայրեր գրանցված որևէ տարածք, իսկ բույսերի սերմերը տրամադրում են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպությանը՝ գենետիկական բանկում պահելու և հետագայում տեսակի վերարտադրությունը կազմակերպելու նպատակով:

- Երևակման տարածքում Հայաստանի Հանրապետության բույսերի կարմիր գրքում գրանցված տեսակների հայտնաբերման դեպքում ձեռնարկել միջոցառումներ դրանց պահպանության համար՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, համաձայնեցնելով դրանք պետական կառավարման լիազոր մարմնի հետ:
- Երևակման տարածքում Հայաստանի Հանրապետության Կարմիր գրքում գրանցված կենդանիների հայտնաբերման դեպքում, ընկերությունը պարտավոր է միջոցներ ձեռնարկել դրանց պահպանության համար, բացառելով տեսակների թվաքանակի կրճատումը և դրանց ապրելավայրերի վատթարացումը:

Միջոցառումները պետք է համաձայնեցվեն պետական կառավարման լիազոր մարմնի հետ:

- Պատահական գտածոների ընթացակարգի կիրառում՝ հետևյալ միջոցառումների իրականացման միջոցով.
- ✓ համապատասխան անձնակազմի և պայմանագրով աշխատողների ուսուցում պատահական հնագիտական գտածոների ճանաչման, դրանց հետ վարվելակերպի և արձագանքի ուղղությամբ;
- ✓ գտածոների ուսումնասիրություն հրավիրված հնագետների կողմից, որպեսզի վերջիններս ուղղորդեն հնագիտական գտածոների ճանաչման և արձագանքման գործընթացը,
- ✓ արձանագրությունների կազմում պատահական գտածոներին արձագանքելու համար, ներառյալ աշխատանքի ժամանակավոր դադարեցումը գտածոների հայտնաբերման վայրում;
- ✓ պետական մարմինների ծանուցում,
- ✓ պատահական գտածոների գնահատման և պեղումների արագացված ընթացակարգերի կիրառում, ազդեցությունների սահմանափակման համար:

6.2. Մոցիալական ազդեցություն

Աշխատանքները նախատեսվում է կատարել ՀՀ աշխատանքային օրենսդրության պահանջներին, աշխատանքների անվտանգության նորմատիվային փոստաթղթերին և այլ նորմատիվ ակտերին համապատասխան և ապահովեն բոլոր տեսակի աշխատանքների անվտանգ կատարումը:

Աշխատակազմը պետք է ունենա խմելու որակյալ ջրի և զուգարանի հասանելիություն, սնունդ ընդունելու և հանգստանալու համար անհրաժեշտ պայմաններ: Աշխատատեղերում, հասանելի վայրում, պետք է լինեն առաջին օգնության բժշկական արկղիկներ և հակահրդեհային միջոցներ: Աշխատակազմը պետք է ապահովված լինի համազգեստով և անվտանգության միջոցներով:

Տեղամասի տարածքում աշխատողների առողջության վրա ազդեցությունները պայմանավորված են լինելու էքսկավատորի կամ հորատող հաստոցի աշխատանքի ժամանակ առաջացող ձայնային ազդեցություններով: Ձայնային ազդեցությունը անձնակազմի առողջության վրա նվազեցնելու համար աշխատակիցները կրելու են

ձայնամեկուսիչ ականջակալեր: Տեղամասի տարածքում աշխատանքների ընթացքում կատարվելու է նաև աղմուկի մակարդակի մշտադիտարկում: Մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցության այլ կոնկրետ գործոններ չեն առանձնացվել:

Անվտանգության նոր սարքավորումների օգտագործումը պետք է ուսուցանվի, վերահսկվի և պարտադրվի: Աշխատանքի անվտանգության պահպանման համակարգը կնախատեսի պարբերական հրահանգավորում, ուսուցում և գիտելիքների ստուգում:

Ֆիզիկական ազդեցությունները /օրինակ՝ աղմուկը/ կանխելու նպատակով տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցները պետք է համալրված լինեն համապատասխան սարքին խլացուցիչներով: Սպասարկող անձնակազմի ընտրության ժամանակ առաջնահերթությունը տրվում է տեղի բնակչությանը:

Նախատեսվող գործունեությունն այս փուլում էական ազդեցություն չի ունենա համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի վրա: Հետագայում՝ հնարավոր հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման դեպքում, Ընկերությունը համայնքում լրացուցիչ սոցիալ-տնտեսական օժանդակության ծրագրերի կմասնակցի:

6.3. Արտակարգ իրավիճակների, անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակների հետևանքով առաջացող հնարավոր ազդեցությունների մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների ծրագրեր

Տեղամասի տարածքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակների նկարագիրը ներկայացվում է ստորև:

1. Արտածին երկրաբանական երևույթներով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակներ

Կամարիսի բազալտների հանքավայրի «ՎԱԿԱՆԴԱ» տեղամասի հաստվածքը ծագումնաբանորեն հարում է Կոտայքի սարավանդի միջին չորրորդականի լավային ծածկոցին, տեղակայված է վերջինիս կենտրոնական հատվածում: Տեղամասի տարածքը կենտրոնական մասում հիմնականում ունի մինչև 8-10° թեքության մեղմաթեք ռելիեֆ: Եզրերում՝ հյուսիս-արևելյան և արևմտյան մասերում լանջերի թեքությունը մի փոքր մեծանում է, սակայն անդեզիտաբազալտների ֆիզիկա-

մեխանիկական հատկությունների շնորհիվ դրանք կայուն են, փլուզումներ չեն սպասվում:

Համաձայն Հայաստանում սողանքների տեխնիկական տեղեկագրի (Միջազգային համագործակցության Ճապոնական գործակալություն, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, 2005) տեղամասում և դրա հարակից շրջանում սողանքային երևույթներ չեն արձանագրվել: Հետևաբար, սողանքային երևույթների հետ կապված արտակարգ դրություններ չեն լինելու:

II. Երկրաշարժով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակներ

Ըստ ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ի «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. նախագծման նորմեր» N 102-Ն հրամանի՝ հայցվող տարածքը գտնվում է 2-րդ սեյսմիկ գոտում, որտեղ գրունտի հորիզոնական արագացման մեծությունը կազմում է 400 սմ/վ² կամ 0.4g:

Երկրաշարժի հետ կապված արտակարգ իրավիճակներում արագ արձագանքելու նապատակով նախատեսվում է տեղամասում աշխատող անձնակազմի համար կազմակերպել իրազեկման դասընթացներ և ներկայացնել գործողությունների համառոտ ծրագիրը: Երկրաշարժի դեպքում՝ ցնցումները զգալու ժամանակ հանքում աշխատող անձնակազմը պարտավոր է.

- անջատել բոլոր գործող սարքավորումները, մեխանիզմներն ու մեքենաները,
- հեռանալ մեքենաների և մեխանիզմների տեղակայման վայրից,
- կանգնել բացօթյա տարածքում,
- կապ հաստատել կազմակերպության ղեկավարության հետ՝ իրազեկելով տարածքում գտնվող աշխատակիցների քանակի և ընդհանուր իրավիճակի վերաբերյալ,
- կապ հաստատել տարածքային կառավարման մարմինների հետ՝ իրազեկելով տարածքում գտնվող աշխատակիցների քանակի և ընդհանուր իրավիճակի վերաբերյալ,
- աշխատանքները սպասարկող մեքենաներով ապահովել աշխատակիցների տարահանումը,

III. Գարնանային վարարման հետ կապված արտակարգ իրավիճակներ

Տեղամասի տարածքում գետեր, մակերևութային ջրեր չկան, ուստի գանանային վարարումների հետ կապված արտակարգ իրավիճակներ չեն կարող լինել: Հորդառատ տեղումների շրջանում, ըստ անհրաժեշտության, երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ չեն կատարվելու, տեխնիկական միջոցները հեռացվելու են տեղամասից, ինչը թույլ կտա բացառել սելավների հետ կապված բոլոր խնդիրները:

IV. *Հրդեհային անվտանգությունն ապահովելու* համար աշխատակիցները տեղեկացվելու են տեխնոլոգիական պրոցեսներում օգտագործվող նյութերի հրդեհավտանգության վերաբերյալ: Նշանակվելու է հրդեհային անվտանգության համար պատասխանատու անձ, մշակվելու է հրդեհի դեպքում անձնակազմի գործողությունների պլան: Տեղամասում՝ հատուկ հատկացված վայրում տեղադրվելու են հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ՝ կրակմարիչներ, ավագով արկղ, բահ:

V. *Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների* (քամու արագացում, անհողմություն, անոմալ բարձր շոգ կամ ցուրտ, թանձր մառախուղ, ամպրոպ): Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների իհայտ գալու դեպքում կիրառվում են հետևյալ միջոցառումները (ըստ իրավիճակի).

- կրճատվում է աշխատանքի տևողությունը,
- կրճատվում է միաժամանակ աշխատող մեքենաների և մեխանիզմների քանակությունը,
- բեռնատար մեքենաները կահավորվում են հատուկ մառախուղի լույսերով :

Երևակման տարածքում աշխատանքների անվտանգ իրականացման նպատակով.

- աշխատանքի են թույլատրվում անձիք, որոնք ունեն հատուկ պատրաստվածություն և որակավորում,
- օգտագործել մեքենաներ և մեխանիզմներ, սարքավորումներ և նյութեր, որոնք համապատասխանում են անվտանգության պահանջներին և սանիտարական նորմերին,

- անցկացնել պլանային-զգուշացնող համալիր վերանորոգումներ, պրոֆիլակտիկ աշխատանքներ և այլ դիտարկումներ,

- աշխատանքի ժամանակ պետք է պահպանվեն անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:

Նախատեսվում է կատարել պլանային աշխատանքներ ուղղված արտադրական տրավմատիզմի նվազեցմանը, աշխատակիցների հետ անցկացնել հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի գծով:

7.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՊԼԱՆ

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում ընկերությունը իրականացնելու է շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն և մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ երկրաբանական ուսումնասիրության ընթացքում յուրաքանչյուր շաբաթը մեկ անգամ, 24 ժամ տևողությամբ
2. Տեղամասի մակերեսի հողերի դիտարկում՝ նավթամթերքներով աղտոտվածությունը բացառելու նպատակով, տարեկան մեկ անգամ,
3. Տեղամասում և հարակից տարածքում կենսաբազմազանության դիտարկում, տարեկան մեկ անգամ,
4. Աղմուկի մակարդակի վերահսկողություն, տարեկան մեկ անգամ :

Ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման և աղտոտվածության ուսումնասիրության նպատակով վերցված նմուշների լաբորատոր հետազոտությունը նախատեսվում է իրականացնել հավատարմագրված, համապատասխան հավաստագրեր ունեցող լաբորատորիաներում:

Կենսաբազմազանության դիտարկումը կատարվելու է համապատասխան մասնագետների կողմից (բուսաբան, կենսաբան)՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Ազդակիր համայնքների վրա ազդեցության մշտադիտարկում

Ընդհանրապես շրջակա միջավայրի վիճակի վատթարացումը ազդում է տարածքի բնակչության կենսամակարդակի վրա:

Ընդհանրապես, լայնընդգրկուն հանքարդյունաբերական նախագծերի իրականացման դեպքում, բնակչության առողջության հետ կապված առաջացող հիմնահարցեր կարող են դառնալ.

- Աղտոտման հետ կապված հիվանդությունները և մահացությունները:

- Ջրի որակի և կենցաղային, տնտեսական, գյուղատնտեսական և այլ կարիքների համար դրա մատչելիության գնահատականը :

- Բնակելի շրջաններում մթնոլորտային օդի որակի գնահատման արդյունքները:

- Մթնոլորտային օդի աղտոտման մշտական կամ հատվածային բարձր մակարդակի տվյալները:

Սովորաբար տեղի բնակչությունը շրջանցվում է նաև սոցիալական և մշակութային հարաբերություններում՝ չունենալով մեծ հնարավորություններ մասնակցելու պետության և ընկերության ներկայացուցիչների միջև ընթացող բանակցություններին: Այդ ամենը կարող է առաջացնել անվստահություն և լարվածություն: Ուստի նման անցանկալի երևույթներից զերծ մնալու համար անհրաժեշտ է ապահովել.

- Ամբողջ գործընթացի թափանցիկություն. տեղի բնակչությունը պետք է մասնակցի տեղական զարգացման ծրագրերում ֆինանսական միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշումների կայացման գործընթացներին, ինչպես նաև աուդիտի կամ այդ ներդրումների արդյունավետության գնահատմանը :

- Տեղեկատվության փոխանակում. տեղի բնակչության, լեռնարդյունահանող ընկերության և իշխանության ներկայացուցիչները պետք է ստեղծեն տեղեկատվության փոխանակման ընթացակարգեր/ռազմավարություններ՝ որոշումների ընդունման ամենավաղ փուլերից սկսած և նախագծի իրագործման բոլոր փուլերում :

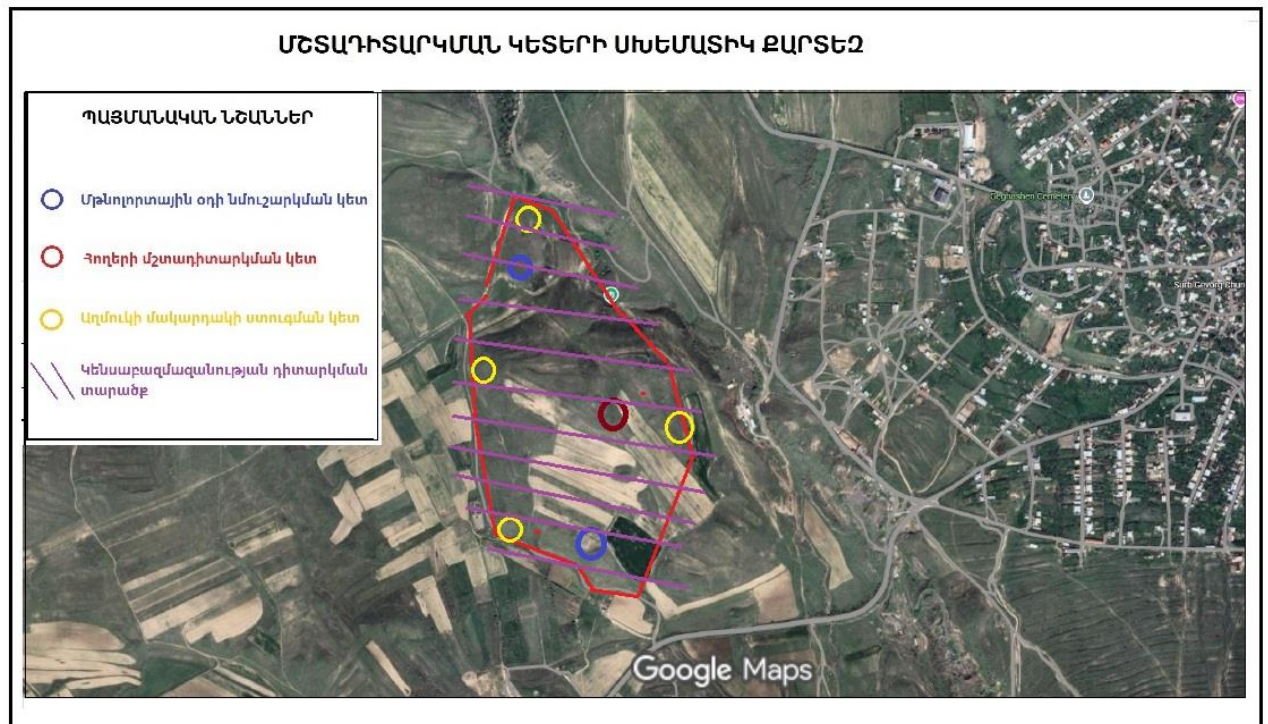
«Ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորվող մշտադիտարկումների իրականացման պահանջների, ինչպես նաև արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացնելու կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 22.02.2018թ.-ի N191-Ն որոշման համաձայն ներկայացվում է մշտադիտարկումների աղյուսակը:

ՄՇՏԱՐԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՊԼԱՆԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆ ՈՒ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների վայրը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Նվազագույն հաճախականությունը
Մթնոլորտային օդ	Փորձնական բացահանքի տարածք, ճանապարհներ	- հանքափոշի, այդ թվում՝ ծանր մետաղներ և կախյալ մասնիկներ (PM10 և PM2.5), ածխածնի օքսիդ, ածխաջրածիններ, ազոտի օքսիդներ, մոլոր, ծծմբային անհիդրիդ, բենզ(ա)պիրեն, մանգանի օքսիդներ, ֆտորիդներ, երկաթի օքսիդներ, ֆտորաջրածին	նմուշառում, նմուշի լաբորատոր հետազոտություն, չափումներ ավտոմատ չափման սարքերով	շաբաթական մեկ անգամ՝ 24 ժամ տևողությամբ
Հողային ծածկույթ	Ուսումնասիրության հայցվող տարածք	- հողերի քիմիական կազմը (pH, կատիոնափոխանակման հատկությունները, էլեկտրահաղորդականության հատկանիշներ, մետաղների պարունակությունը՝ Fe, Ba, Mn, Zn, Sr, B, Cu, Mo, Cr, Co, Hg, As, Pb, Ni, V, Sb, Se), - հողերի կազմաբանությունը՝ կավի պարունակությունը, բաշխումն ըստ մասնիկների չափերի, ջրակլանումը, ծակոտկենությունը, - հումուսի պարունակությունը, - հողերում նավթամթերքների պարունակությունը	նմուշառում, նմուշի լաբորատոր հետազոտություն, չափումներ ավտոմատ չափման սարքերով	- տարեկան մեկ անգամ - ամսական մեկ անգամ
Աղմուկի մակարդակի վերահսկողություն	Ուսումնասիրության հայցվող տարածք		չափումներ չափման սարքերով	տարեկան մեկ անգամ
Վայրի բնություն, կենսամիջավայր, կարմիր գրքում ընդգրկված, էնդեմիկ տեսակներ	Ուսումնասիրության հայցվող տարածք և հարակից շրջան	տարածքին բնորոշ վայրի բնության ներկայացուցիչների քանակ, աճելավայրերի և ապրելավայրերի տարածք, պոպուլյացիայի փոփոխություն	հաշվառում, նկարագրություն, քարտեզագրում	տարեկան մեկ անգամ

Մշտադիտարկումների իրականացման նպատակով ընկերությունը նախատեսում է տարեկան հատկացնել 350 000 դրամ:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության աղտոտման կանխարգելման մշտադիտարկման կետերի նախնական տեղադիրքը ներկայացված է ստորև նկարում:

Նկար 13.

8. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ

Ընկերության պարտավորվել է երկրաբանական ուսումնասիրությունների իրականացման ընթացքում խստորեն պահպանելու ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի՝ «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական ցուցանիշներին սենքերի» N2.2.8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին» թիվ 15-Ա հրամանով հաստատված Սանիտարական կանոններն ու նորմերը:

Ստորև՝ աղյուսակում, ներկայացվում է շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցության և դրա մեղմման միջոցառումների համառոտ նկարագրությունը, որի իրականացման պատասխանատուն է հանդիսանում «Ինֆրարոուդ» ՍՊԸ տնօրենը:

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոցառում	Մեղմման հայտանիշ
1. Աշխատանքի անվտանգություն	Վնասվածքներ և պատահարներ աշխատանքների կատարման վայրում	- Աշխատողներն ապահովվում են Անհատական Պաշտպանության Միջոցներով (ԱՊՄ) - Սարքավորումների շահագործում են ԱՊՄ օգտագործման կանոնների խիստ պահպանում - Աշխատակիցները իրազեկվում են պաշտպանության հրահանգների վերաբերյալ	- Զննման ընթացքում սարքավորումների շահագործման և օգտագործման հրահանգների խախտումներ չեն արձանագրվել
2. Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ	Օդի աղտոտում արտանետումներով	- Աշխատանքների կատարման վայրում նյութերի/ թափոնների բաց այրման արգելում - Տեխնիկական և մեքենաները պահել պատշաճ տեխնիկական վիճակում՝ բացառելով ավելորդ արտանետումները - աղտոտող (վնասակար) նյութերի արտանետումները չպետք է գերազանցեն դրանց համար սահմանված տեխնիկական և սահմանային թույլատրելի նորմատիվները	- Զննման ընթացքում աշխատանքների կատարման վայրում նյութերի/ թափոնների բաց այրում չի հայտնաբերվել - Զննման ընթացքում տեխնիկական և մեքենաները շահագործվել են առանց հավելյալ արտանետումների - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել
	Աղմուկ	- Մահմանված աշխատանքային ժամերի պահպանում - Աղմկախլացուցիչների տեղադրում շարժական կայանների և սարքավորումների վրա - Սարքավորումների կանխարգելիչ վերանորոգում աղմուկը նվազեցնելու նպատակով	- Աշխատանքային ժամերից հետո ոչ մի աշխատող սարքավորում չի հայտնաբերվել - Զննման ընթացքում սարքավորումները եղել են բավարար տեխնիկական վիճակում - Զննման ընթացքում

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոցառում	Մեղմման հայտանիշ
		- Ոչ անհրաժեշտ և չօգտագործվող սարքավորումների անջատում - Տեխնիկայի հետ անմիջականորեն աշխատող աշխատակցին ականջակալների տրամադրում	միացված չօգտագործվող սարքավորումներ չեն հայտնաբերվել - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել
	Բուսական և կենդանական աշխարհ	- Նախատեսվում է իրականացնել կենդանիական և բուսական աշխարհի պահպանությանն ուղղված միջոցառումներ - Հողերի ռեկուլտիվացիա, կենսաբանական վերականգնում - Աղմուկի սահմանված մակարդակի վերահսկում - Բացառել տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցների երթևեկությունը ճանապարհներից ու արտադրական տարածքներից դուրս:	- Վերականգնված բուսածածկ - Աշխատանքային ժամերից հետո ոչ մի աշխատող սարքավորում չի հայտնաբերվել - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. «Հիդրոոդերկուրաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ -ի Տեղեկագրեր
2. СН 245 – 71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. Մթնոլորտային արտանետումների գույքագրման ձեռնարկ: ЕМЕР/ЕЕА
5. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям. ОНД – 84 – Н
6. ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն». ՀՀ շինարարական նորմեր, 2024թ.
7. Долгосрочное прогнозирование уровня и возможных отрицательных последствий загрязнения атмосферы, Обнинск 1984г.
8. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами. Госкомгидромет, Ленинград, 1986
9. Քո շրջապատի թփերը, 1984, Լ.Վ. Հարությունյան
10. Дубравы Армении, 1957, Л.Б. Махатадзе,
11. Հայաստանի Ազգային Ատլաս: Երևան, 2007
12. Հայաստանի բնաշխարհ, 2006
13. Հայաստանում անապատացման դեմ պայքարի գործողությունների ազգային ծրագիր, 2002
14. Հայաստանի կենսաբազմազանության առաջին ազգային զեկույց, 1999
15. ՀՀ բույսերի կարմիր գիրք, 2009
16. ՀՀ կենդանիների կարմիր գիրք, 2009
17. ՀՀ Կոտայքի մարզպետարանի պաշտոնական կայքէջ՝ <http://kotayk.mtad.am>
18. Արովյանի համայնքապետարանի պաշտոնական կայքէջ՝
<https://www.abovyan.am>
19. ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի պաշտոնական կայքէջ՝ <https://armstat.am/am>
20. ՀՀ Կադաստրի Կոմիտեի պաշտոնական կայքէջ՝ <https://cadastre.am/>

Հողօգտագործման համաձայնագիր

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ

Ես՝ Գայանե Մելքոնյան Մելքոնյանս (անձնագիր՝ AU0205064, տրված՝ 22. 03. 2021թ, 0004-ի կողմից, հաշվառված՝ ք. Երևան, Հր. Քոչարի փ., շ. 44, բն. 2), հանդիսանալով ՀՀ Կոտայքի մարզի Աբովյան համայնքի Կամարիս բնակավայրի վարչական սահմաններում գտնվող և համայնքային սեփականություն հանդիսացող 07-035-0157-0007 կադաստրային ծածկագրով, 39.469հա մակերեսով գյուղատնտեսական նշանակության հողամասի վարձակալ (Վարձակալական իրավունքի գրանցման վկայական՝ N 29072025-07-0102), տալիս եմ իմ համաձայնությունն այն մասին, որ վարձակալության իրավունքով ինձ պատկանող հիշյալ հողամասում «ԻՆՖՐԱՐՈՈՒԴ» ՍՊԸ կողմից իրականացվի երկրաբանական ուսումնասիրություններ:

Գայանե Մելքոնյան

22. 09. 2026թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Կադաստրի
կոմիտե

Սույն վկայականով հաստատվում է 29 հուլիսի 2025 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

ԳԱՅԱՆԵ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ ՄԵՋԼՈՒՄԻ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Կոտայք, համայնք Աբովյան գյուղ Կամարիս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Հողամասի մրցութային վարձակալության պայմանագիր 21/07/2025թ. գ/մ 4920

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 07-035-0157-0007

Մակերեսի չափը (հա)՝ 39.469

Նպատակային նշանակությունը՝ գյուղատնտեսական

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Արոտավայր, Վարելահող, Այլ հողատեսք

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 29072025-07-0102, գաղտնաբառ՝ P6JJLE5RDDLX

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 1/2

